PROSTOR

diana míčková
ostrov stínů

PROSTOR

Diana Míčková

PROSTOR

Diana Míčková

Ostrov stínů

Svazek 1

Praha, 2025

PROSTOR

© Diana Míčková 2025
© PROSTOR 2025
ISBN 978-80-7260-636-8 (soubor 2 svazků)

Skotsko
(Alba)
Severní moře
Irsko (Ériu)
Stínový
ostrov
(Anglesey)
Deva Victrix
(Chester)
Segontium
(Caernarfon)
Británie (Albion,
Britannia)
Londinium
(Londýn)
Pohanské vršky
(Pagans Hill)
Keltské moře
Kamalet
(Cadbury
Castle)
Dubris
(Dover)
N
0
150
300
km

Londinium
(Londyn)
Rhenus (Ren)
Augusta
Treverorum
(Trevir)
Germani
Parisius
(Pařiž)
Mosella
Danubius (Dunaj)
Gwened
(Vannes)
Armorica
Portus
Namnetum
(Nantes)
Civitas Turonum (Tours)
Gallia
Raetia
Lugdunum
(Lyon)
Mediolanum
(Milan)
Italia
Roma
Hispanie
0 125 250 500 750 1 000
km

Vindobona
(Vídeň)
Poetovia
(Ptuj)
Siscia
(Sisak)
Sava
Illyricum
Limes Romanus
Thessalonike
(Soluň)
Konstantinopolis
(Istanbul)
Středozemní moře
Aegyptus
Alexandria

Rodina velekrále Outhama v roce 378

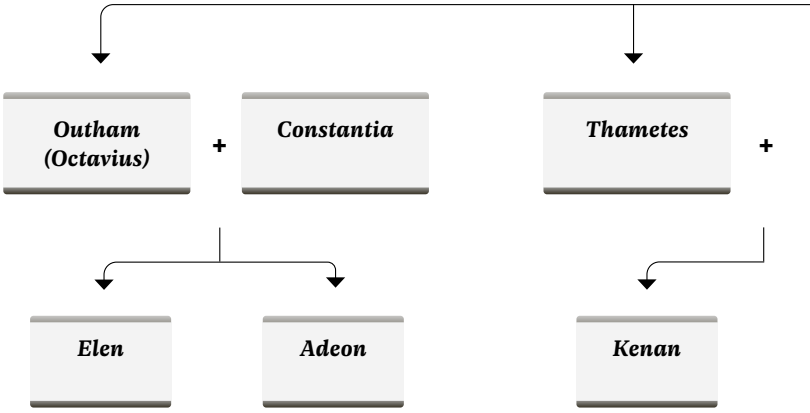

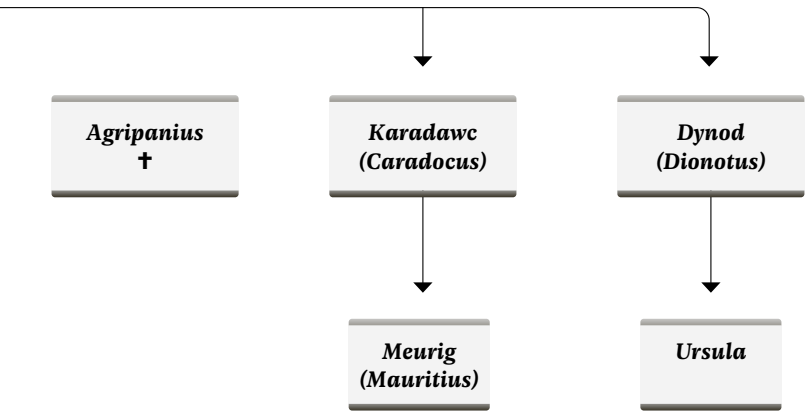
Agripanius
✝
Karadawc
(Caradocus)
Dynod
(Dionotus)
Meurig
(Mauritius)
Ursula

Prolog

Slyšíte? Díváte se?

Cínové ostrovy se otřásají pod kopyty koní. Pevné linie již nedrží pohromadě, hranice se bortí pod nápory jezdců, ze strážních věží nezůstal kámen na kameni. Staré stezky pokrývá plevel, protože po nich již nikdo nechodí, pradávné oltáře zarůstají mechem, protože na nich už nikdo neobětuje, magická slova ztrácejí svůj význam, protože je lidé nevyslovují.

Slyšíte to ticho? Díváte se na stahující se mračna? Čekáte, až vás někdo zavolá?

Volala jsem vás. Volala jsem vás stokrát a tisíckrát. To pro tebe jsem kdysi čekala rok a den, Cerridwen, abych mohla okusit život a smrt z tvého kotle, v němž je vše promíseno, to pro tebe jsem vydržela stát léta ve stínech, prastará moudrá Cailleach, to tobě jsem obětovala u useknutých hlav na bitevním poli, Morrígan, Přízračná královno!

Spíte? Spíte tvrdým spánkem pod zelenými kopci, vyhnaní bohové, a čekáte, až na vás někdo zavolá vašimi pravými jmény, čekáte, až nám bude nejhůře?

Nechali jsme vaše oltáře zarůst býlím, nechali jsme vaše podoby utopit v kotli, v němž se všechno nakonec přetaví do své prvopočáteční podoby, nechali jsme zemřít vaše kněze a změnili jsme vaše jména. Svět již není tím, čím býval. A přece se na pobřeží stále stavějí zdi proti nájezdníkům, vládci stále posílají na jih kovové kotle a kupují šperky vykládané jantarem a kolem půlnočních ohňů se stále zpívají písně.

Slyšíte? Díváte se ze Země věčného mládí? Vrátili jste se?

To kvůli vám jsem přestála každou zkoušku, mocní druidové a kněží v bílých hávech, to kvůli vám jsem se vydržela dívat až do konce, kněžky v rouchách temných jako noc! To kvůli vám jsem dodržovala zákony, v něž jsem již sama přestala věřit, to kvůli vám jsem stála jako pevná skála, kterou po staletí omývá příboj, přestože uvnitř jsem umírala.

Stali se z vás zlí duchové a bláznivé zlomyslné čarodějnice, nevzpomínáme na vaše věštby, nedodržujeme vaše obřady, nepamatujeme si vaše staré básně. Víte to? Nebo pokojně spíte a nevíte nic o tom, co se děje v tomto světě? A přece jste se stali součástmi legend, legend s kořeny zakopanými tak hluboko, že jim již nikdo nerozumí, legend, které již nedovede nikdo vysvětlit a které se stále jenom mění a mění a mění, jako se točí kolo mocné Arianrhod.

Slyšíš mě?

Chtěla bych, abys mne slyšel. Vidíš, jak odcházejí? Cítíš nasládlý pach jejich krve, která se vsakuje do země? Slyšíš, jak vzývají svého jediného boha? Sami opustili naši zemi, protože mají svého dost, a přece se i na nás ženou síly, které nelze zastavit. Nedokázal bys to, a ani Maximus, v nějž jsi kdysi tak věřil, by to nedokázal, přestože lidé o něm stále hovoří. Ani já bych je nedokázala zadržet, přestože jsem si to kdysi myslela. Ani já, která tě proti nim všem tolik pobízela, já, kterou Maximus a jeho lidé znali jako věštkyni Drem. Můj lid nyní zná jeho jako vládce Macsena, přestože jeho vlastní lidé dali vymazat jeho jméno a zničit jeho podobizny, jsme tedy vyrovnáni. Na všechny z nás, takové, jací jsme byli, se zapomnělo.

Jsi tam někde? Přála bych si, abys mi naslouchal, ještě jednou, naposled. To kvůli tobě jsem bláznivě věřila

ve věci, které nebyly možné. To kvůli tobě jsem stála za trůnem místo za oltářem. To kvůli tobě jsem zamazala své posvátné kněžské roucho krví. To kvůli tobě jsem vyslovila tu nejstrašnější kletbu, jakou jsem vůbec mohla znát.

Třikrát je třeba zavolat, aby přišli bohové. Třikrát se podívat do vodní hladiny, aby se vyjevila budoucnost. Tři vlákna je třeba svázat k sobě, aby bylo možné poutat kouzlem. Tři světy jsou spolu spojeny – svět bohů, který je od nás tak vzdálený, svět mrtvých, z jehož hranic se nikdo nevrací stejný, a ten náš, pozemský. A jako se proplétají ony, tak se i tři světy propletly našimi životy. Tři světy nás navždy poznamenaly, tři světy spletené k sobě jako vlákna posvátného provazu, tři světy tvořící jeden jako tváře všech trojitých bohů, tři světy jako tři porušené *geasa*. Tři světy se propletly našimi životy a navždy je změnily – svět římský, svět křesťanů a ten náš, keltský.

Kniha první

Sny druidů

Byl jsem znovu proměněn.
Byl jsem modrým lososem,
byl jsem psem, byl jelenem.
Byl jsem srncem v horách,
byl jsem špalkem, byl rýčem,
byl jsem sekerou v rukou,
kolíkem v kleštích
po rok a půl.
(...)
Byl jsem obilím,
jež roste v kopcích,
zaset, sklizen,
dáván do pece.
Vysypali mne z rukou,
když mě chtěli upražit.
Sezobla mě slepice.
(...)
Byl jsem pohár postavený před vládce.
Byl jsem mrtev, byl jsem živ.
Já jsem Taliesin,
já zpívám o pravém původu.

— *Kniha Taliesinova*

I

„Porušil jsi svou *geis*," pronesla jsem pomalu a obřadně. „Tvůj osud je zpečetěn."

Nešťastník, který byl přede mnou řemenem připoutaný ke kameni, se mi zoufale, a přece vzdorovitě podíval do očí.

„Propusť mne, mocná vládkyně!" zvolal. „Ty přece dobře víš, že jsem neměl na výběr! Známe se již z mnoha bitev, ty jsi to byla, kdo stál u brodu, když jsem vyzýval největší válečníky na souboj! To ty jsi způsobila vražedný boj mezi mnou a mým přísežným přítelem Ferdiadem! Znáš mé srdce dobře! Milost, Přízračná královno!"

Udělala jsem krok směrem k umírajícímu hrdinovi. Byla jsem nemilosrdná. Byla jsem spravedlivá. Neměla jsem na výběr.

„Je pozdě obhajovat se nebo litovat. Čin byl již vykonán a na tvou hlavu dopadne kletba. Propadl jsi hrdlem. Bohové tě již neochrání. Byl jsi jim zavázán svou *geis*, posvátným slibem, který jsi nedodržel, svatou přísahou, jíž jsi zhrdl, a božským zákazem, jejž jsi porušil. Za tvé konání tě nyní stihne trest."

Odvrátil ode mne tvář a rozhlédl se kolem sebe, jako by snad očekával nějakou pomoc, i když musel vědět, že žádná nepřijde, a pak přece jen zvolal mocným hlasem:

„Lugu, ó Lugu, mistře devíti umění a zářivý vládce světla, dlouhoruký střelče! Pomoz mi, pomoz mi ještě jednou! Emer, má milovaná, přivolej pomoc, zachraň mne! A kde jsi ty, Conalle, můj příteli?! Volám tě k tvému slibu – nepřežiji-li toto zranění, dodrž své slovo a ještě tuto noc vykonej za mne pomstu!"

Pohybem ruky jsem zadržela kohokoliv, kdo by se k němu chtěl přiblížit.

„Je pozdě, Cú Chulaine, ani Pán světla tě nezachrání! Sám ses připoutal k balvanu, sám víš, že je ti souzeno zemřít vestoje! Nyní patříš mně," vztáhla jsem k němu ruku.

„Do boje, do boje!" zařval najednou Lug, který se vynořil zpoza balvanu. „Conalle, Emer, následujte mne!"

S řevem se za ním vyřítil Conall.

„*Ríastrad*, *ríastrad*!" vykřikoval, vyvolávaje posvátné bojové šílenství, jímž byl jeho druh, nyní přivázaný k balvanu, kde pomalu propadal mé moci, tak znám. „*Ríastrad*, Cú Chulaine!"

„Pozvedám zbraň za Pána světla!" vykřikovala Emer, v patách za Lugem a Conallem.

„To nejde!" zařvala jsem a postavila se před Cú Chulaina, jako bych ho chtěla bránit před těmi, kteří jej chtěli zachránit.

„Odstup, Morrígan!" zvolala Emer.

„Ano, odstup! Odstup, protože jsem Ten, který ovládá mnohá umění, jsem Lug Samildánach!"

„Jsem velký bojovník Conall a jdu osvobodit hrdinu Cú Chulaina, jemuž jsem to slíbil!"

Rvali se přese mne ke Cú Chulainovi, který je horlivě povzbuzoval, dokonce se mi pošklebovaI.

„A já jsem Morrígan, trojitá vládkyně, Přízračná královna! Já jsem silnější než světlo, láska i sliby!"

Ale to už ti tři hrdinu odvázali od kamene a dali se na útěk.

„Nemůžete ho zachránit!" křičela jsem a rozeběhla se za nimi. „Takhle to být nemůže, všichni to přece víte! Takhle to nebylo, on teď musí umřít! Porušil přece *geis*!"

Píchalo mne v boku a nabírala jsem dech, ale už jsem

doháněla Luga, natahovala jsem po něm ruku a chytala ho za oděv.

„Ty jsi přece Lug, nemůžeš porušit zákony bohů! Ty musíš být na mé straně, ne s ním!“

Lug se na chvíli zamyslel. Pak usoudil, že na tom něco bude, nebo že bude lépe přidat se ke mně než se nechat chytit.

„Jak praví Morrígan!“ zařval najednou. „Na Cú Chulaina!“

Conall, Emer a Cú Chulain ale pořád utíkali, s Lugem jsme se tedy pustili za nimi.

Hrdinný Cú Chulain však v tu chvíli zakopl o kořen starého pařezu a natáhl se jak široký tak dlouhý do trávy. Teď už jej nezachrání ani jeho žena, ani jeho spolubojovník!

„Na něj!“ otočila jsem se ještě v běhu na Luga a vzápětí skočila Cú Chulainovi na záda. „Mám teď svou podobu černé vrány a už mi neunikneš!“

„Přestaň, Eimhir, přestaň!“ zalykal se Oisín smíchy, protože jsem jej lechtala a válela se s ním v trávě, a Kenan, ještě před chvílí mocný vládce světla, se nenechal dlouho pobízet a přidal se do přátelské rvačky též. Celí zadýchaní a uchechtaní jsme přestali, zatímco Elen s Adeonem nás pozorovali usazení na pařezu, o nějž před chvílí Oisín, totiž bájný hrdina Cú Chulain, zakopl. To by nám nikterak nebránilo pokračovat ve hře, ale tím, že Oisín vyslovil mé skutečné jméno, jako by prolomil kouzlo, takže zápal a nadšení ze hry opadly. Ostatně Cú Chulain byl již stejně lapen.

„Hrajeme znovu?“ zeptal se Kenan.

„Hrajeme!“ zahlaholil Oisín a vybíral si z vlasů a oblečení stébla trávy. „Ale já chci teď být Lug!“

„Ale ty jsi vždycky Cú Chulain," namítla Elen.

„Já chci být Cú Chulain!" ozval se Adeon.

„A já chci teď být Morrígan!" zahlaholila Elen.

„Ale já nechci být Cú Chulainova žena! Já jsem vždycky čarodějka! Pojďme tedy hrát Uloupení Hnědého býka! Elen, můžeš být Morrígan, když já teď budu královna Medb! A budu cvičit druidské kočky!" zvolala jsem.

„Našel jsem oštěp Gaé Bulgu, a proto budu teď Cú Chulain!" vedl si svou Adeon a táhl k místu, kde jsme seděli, obrovskou větev, kterou našel opodál.

„Ale ten oštěp dostal Cú Chulain od bojovnice Scáthach!" vykřikla Elen a začala se s ním o větev prát. „Dej mi jej, musíš si jej nejprve vysloužit!"

„Tak pojďme k říčce, tam můžeme postavit Most žáků, který vedl do pevnosti Scáthach!" navrhla jsem, a aniž jsem čekala na odpověď, vyběhla jsem v čele přátel směrem k vodě.

Obvykle jsme takovou volnost neměli. Na Stínovém ostrově, kde jsme všichni trávili již několikátý rok, jsme většinu času věnovali přísnému učení druidů, ale toho odpoledne nás učitelé nechali na pokoji. Na ostrov totiž přijelo důležité poselstvo, kterým byli všichni nadmíru zaměstnaní, a tak si tlupy dětí moc nevšímali. A nás pět se mohlo dostatečně vyřádit. Elen, dcera velekrále Outhama, které tehdy pomalu táhlo na čtrnáctý rok, měla hlavně dohlížet na svého desetiletého bratra Adeona, ale ve skutečnosti se ráda přidala k jakýmkoliv neplechám, pro které jsme já a její bratranec Kenan, oba jen o rok mladší než ona, nešli nikdy daleko. A Oisín, arcidruidův chráněnec, pátý člen naší skupinky, se také nikdy nenechal dlouho pobízet. Naší oblíbenou kratochvílí bylo

předvádět postavy ze starých příběhů a písní, jimž jsme se museli za běžných okolností po nekonečné hodiny učit zpaměti a poté je s učiteli dlouze rozebírat. Takto jsme mohli prožít všechny bitvy a zkusit všechna kouzla, na pár chvil být všemi těmi nebojácnými válečníky, děsivými věštci, mocnými čarodějkami a krásnými bojovnými královnami, kterými jsme kdy chtěli být.

Já, děti velekrále Outhama a Kenan, jediný syn velekrálovy sestry, jsme se znali odjakživa, neboť můj otec byl jedním z Outhamových rádců a nejbližších důvěrníků. Od nejútlejšího věku jsme se vídávali na královském hradišti a poté, co jsme dospěli do věku, kdy se děti druidů dávaly vyučovat, jsme byli já, Elen a Kenan společně posláni do školy na Stínový ostrov, Ynys Dywyll. Byli jsme tam sotva půldruhého roku, když k nám kromě Elenina mladšího bratra Adeona arcidruid Talhaiarn přivedl Oisína, syna jakési své neteře nebo sestřenice. Nejprve jsem k tomu o půl roku mladšímu usmrkanci chovala nedůvěru, obzvláště když nám ho představil sám Talhaiarn. Myslela jsem si, že mu budou všichni nadržovat, aby se zalíbili arcidruidovi, ale postupně zapadl do naší skupiny, jako by tam pro něj bylo odjakživa místo. Jelikož ostatní mí přátelé byli blízcí příbuzní a já jen dcera velekrálovy vzdálené sestřenice, občas jsem si představovala, jaké by to bylo, kdybychom já a Oisín byli sourozenci.

Kromě nás byli na Stínovém ostrově vychováváni i další potomci starých druidských rodů. Stínový ostrov, který Římané nazývali Mona, byl starobylým střediskem druidské moci a posvátným místem, za našich časů však už nedosahoval své někdejší slávy. Již tři staletí před mým narozením, kdy římskému světu vládl bláznivý císař Nero, byl Stínový ostrov dobyt a vypleněn římskými vojsky

pod velením jakéhosi Gaia Suetonia Paulina, jehož jméno bylo mezi mým lidem vzpomínáno s kletbami na rtech. Když Římané ostrov napadli, povraždili druidy a druidky, svrhli posvátné kameny, pokáceli a vypálili bohům zasvěcené háje, přivlastnili si Dywyll, stejně jako celou jižní polovinu britonské země, a zlomili tak druidský odpor. Alespoň si mysleli, že jej zlomili.

Ve skutečnosti byla celá naše země, již Římané nazývali Britannia a považovali ji za součást dalekých Cínových ostrovů na severu, od samotné moci Říma, rozlezlé jako mor po celém kontinentu, dostatečně vzdálená na to, aby Římané sice prohlašovali, že ji mají pod svou vládou, ale aby zde mohli podržet pouze pár strategických míst a obrátit se k pevnině, kdykoliv jim začalo téct do bot. Přestože s námi, Kelty, jak nás nazvali Řekové, neustále válčili, ve skutečnosti alespoň s některými z kmenů raději uzavírali smlouvy a obchody, neboť sami dobře věděli, že tak získají mnohem víc, než kdyby se měli Britannii snažit namáhavě ovládnout, což se jim nikdy zcela nepodařilo. Římané se nikdy nedostali až na sever do Alby, na území Piktů, a přestože jejich vládce Hadrianus kdysi přikázal postavit u Alby obrovskou zeď, aby tak ukázal, kam až sahají hranice Říma, kudy vede mocný římský limit, *limes romanus*, ve skutečnosti jim toto monstrózní dílo sloužilo spíš k tomu, aby jim tamější piktské kmeny neustále nevpadávaly do zad. V dobách našeho mládí sice země podle jména patřila Římu, ale všichni věděli, že pokud kdy Římané vůbec Britannii ovládali, ten čas minul.

Slavná římská říše byla nyní rozdělena na dvě části. Nebylo tomu ještě ani sto let, co se celý svět za hranicemi Říma radoval, že mocné impérium se konečně začíná rozpadat. Římští vládci, tehdy spíše nevýznamní

vojenští velitelé, jež provolaly císaři jejich legie, aby je po roce nebo dvou opět někdo svrhl, zavraždil nebo porazil, se v té době střídali jeden za druhým a zdálo se, že nedovedou zastavit, ba ani zpomalit pád své mocné říše. Avšak nakonec se zjevil Diocles, původně naprosto bezvýznamný muž odněkud z jihu, který byl později korunován a provolán císařem pod jménem Diocletianus, a podivuhodným řízením osudu dal rozpadající se slavný Řím opět dohromady, přestože to již nebyl onen starý mocný svět. Na čas to vypadalo, že přízrak Říma se opět pozvedne do své bývalé podoby, zvláště poté, co císař Constantinus zničil všechny své oponenty, stal se jediným vládcem a dal volnost přívržencům křesťanství, kteří se rojili po celém světě jako hejno much. Poté odešel ze zkaženého Říma a postavil si nové město na březích Bosporu, na místě bývalého obchodního centra jménem Byzantion, které se skromností sobě vlastní nazval Konstantinopolis, a římská říše opět patřila jedinému vládci.

Tento stav ovšem neměl trvat dlouho, neboť něco tak velkého a prožraného, jako byla tenkrát římská říše, nebylo možné udržet nadlouho v jediných rukou. Za časů, kdy mi bylo dvanáct, a měla jsem tedy konečně postoupit do druhého stupně druidského učení na Stínovém ostrově, byla římská říše sice podle jména jednotná, ale ve skutečnosti rozdělená na západní a východní, přičemž o každou z nich se jako krkavci rvali příslušníci římských aristokratických rodů. Byla tomu sotva tři léta, co v západní části římské říše zemřel císař Valentinianus. Jeho pravomoci si poté rozdělili jeho dva synové, Valentinianus Druhý a Gratianus. Valentinianus Druhý byl však v té době sedmileté dítě, a povídalo se, že devatenáctiletého Gratiana ve skutečnosti ovládá jeho učitel Ausonius,

galský učenec, který se tak stal skutečným vládcem západu. Východ pak držel stárnoucí císař Valens, mladší bratr zesnulého císaře Valentiniana, strýc dvou nových západních *augustů*.

V Britannii byl tehdy relativní klid. Bylo tomu asi deset let, co se velekrál Outham spojil s římským vojevůdcem Theodosiem proti Piktům, které úspěšně porazili, a jelikož Římané měli dost potíží na to, aby se nějak příliš zabývali Britannií, nechali zde prokonsula a vojenské posádky s nepříliš pevnou pozicí, které se do keltských záležitostí raději moc nemíchaly. Nikdo se do situace nevložil ani později, ve chvíli, kdy albionský velekrál Outham rozpoutal vzpouru – my Keltové jsme se nikdy příliš neobtěžovali uznat římskou nadvládu, tedy alespoň ty kmeny, které se otevřeně nepaktovaly s Římem. Nadále jsme si volili vládce, každý kmen po svém způsobu, stejně tak jako jsme volili společného velekrále. Outham byl právoplatným velekrálem celé země, jakmile se tedy Římané stali příliš dotěrnými a nebezpečnými, velekrál a jeho rada usoudili, že oni sami jsou dostatečně mocní, římská vláda dostatečně oslabená a cizí úředníci, nazývající se našimi vládci, příliš na obtíž, a pustili se s nimi do boje. Před dvěma lety dokonce zosnovali spiknutí, odstranili prokonsula Honoria, dosazeného římským císařem, pobili jeho posádku a zahnali zbytky jeho vojska – Římané dostali jasně na srozuměnou, že Albion má, na rozdíl od slavné římské říše, nejvyššího vládce pouze jednoho, velekrále Outhama, otce mé přítelkyně Elen a jejího bratra Adeona.

II

Když jsme ten den byli uprostřed další hry a v jednom z posledních letních dní se máchali v říčce, mezi výskáním a smíchem jsme zaslechli, jak na nás někdo volá.

„Kenane, Adeone!“ ozvalo se ze břehu. „Hej! Oisíne, Eimhir, Elen!“

Přestali jsme na sebe cákat vodu a otočili se.

„Meurigu!“ zvolala Elen a ždímala si dlouhé plavé vlasy. To už jsme se všichni sápali na břeh a pokřikovali jsme na Meuriga stojícího na břehu, hladké kameny omleté vodou nám klouzaly pod nohama. Meurig se nám snažil něco sdělit, což se mu ovšem nepodařilo, protože aniž bychom se domluvili, společnými silami jsme jej vymáchali v říčce, ačkoliv byl o něco starší než my a měl na sobě cosi, co zřejmě mělo připomínat cestovatelský plášť a výzbroj. Proti naší rozjívené přesile však nezmohl nic.

„Nechte toho, neřádi!“ řval Meurig, naprosto zmáčený, vyvedený z míry a pozbyvší veškerou autoritu, kterou na nás kdy mohl zapůsobit. „Měl jsem pro vás dojít – jen počkejte, strýc Dynod vám to spočítá!“ škrábal se s nadávkami na břeh.

„Dynod je tady?“ vypískla jsem nadšeně.

„No ovšem, myslíte si, že jsem přijel na Stínový ostrov jen tak pro zábavu? Dynod přichází jako posel mého otce, a tak mě vzal s sebou. Celé poselstvo už se sešlo s nejvyššími druidy ve velké síni,“ vysvětloval nabubřele ve snaze získat zpět ztracenou důstojnost, ale pořád vypadal spíš jako mokrá myš.

Meurig byl bratrancem mých tří přátel a synem

knížete Karadawca, Outhamova mladšího bratra. Dynod byl druhým velekrálovým bratrem, tehdy mu bylo něco kolem třiceti. Byl znalcem soudních pří, a tak mnoho cestoval, aby se seznámil s různými zákony a případy ze všech koutů Albionu. Jeho příjezd na Dywyll vždy zajišťoval pozoruhodné novinky a exotické dárky. Jestli jej ovšem na Stínový ostrov poslal sám kníže Karadawc, byl v tom příslib něčeho závažnějšího.

„Mimochodem, Eimhir, je tu i tvůj otec," hlásil Meurig, když jsme se s ním ještě celí mokří vydali směrem k našim obydlím, abychom se trochu upravili a neukázali se před svými příbuznými zablácení, poškrábaní, mokří a špinaví. „A také je tu Merwyn," neopomněl zmínit arcidruidova syna, jenž byl jedním z Outhamových významných vojevůdců a také jedním z těch, kdo byli zapleteni do velekrálova spiknutí proti římskému prokonsulovi.

„A co tady to slavné poselstvo bude vyvádět?" zajímal se Kenan.

Meurig se na něj podíval jako na dítě, jež stále nechápe základní věc, přestože mu ji už několikrát vysvětlili.

„Co tak čučíš?" vyjel na něj Kenan. „Raději mi odpověz."

Meurig se podezřívavě rozhlédl po naší skupince, zřejmě si myslel, že si z něj Kenan tropí žerty.

„Tak už nám to prozraď," zaprosila Elen.

„Římský císař je mrtev," řekl pomalu Meurig. „Myslel jsem, že se to už doneslo i k vám na konec světa," neopomněl si jako správný žák dumnonijské školy z jihozápadního cípu Albionu rýpnout.

„Který římský císař?" zeptal se celkem oprávněně Oisín.

„Který asi, ten nejstarší," protočil Meurig oči a náramně si užíval, že nás může poučovat. Jako by patřil k druidům sedícím ve velké radě.

„Valens," vyhrkla jsem. „U těch římských císařů jeden nikdy neví, pořád je někdo dosazuje, sesazuje a vraždí," dodala jsem, aby si Meurig nemyslel, že o tom, jak se mají záležitosti v římském světě, tady na Dywyllu nic nevíme. Vzápětí jsem ale naše rádoby vědoucí působení zničila prostou otázkou:

„Jak se to stalo?"

Meurig významně kroutil nazrzlou hlavou.

„Vy snad žijete v Zemi věčného mládí," povzdechl si okázale. „Vyrazil proti Gótům a prohrál," shrnul to stručně. Zřejmě sám o mnoho více nevěděl, protože druidové to před ním jistě dopodrobna nerozebírali, ale o něčem takovém si musel povídat celý Albion, od římských posádek až po babky na tržištích, a na naše ohromení to stačilo.

„My víme, že vyrazil proti Gótům!" snažil se Oisín bránit naši pošramocenou pověst.

„Takže Fritigern ho zřídil," poznamenal moudře Adeon. „Dobře mu tak."

„Kdo bude tedy nyní vládcem východu?" zeptala jsem se.

Meurig pokrčil rameny. „To nevím. Ale možná, že ještě ani sami Římané to nevědí."

„Neříkej mi, že Římané na Fritigerna ještě nikoho neposlali a nechají ho, aby se tam roztahoval?"

Meurig jen znovu pokrčil rameny. Tak dobře o záležitostech Římanů ani druidů zpraven nebyl.

Ukázalo se, že Římané skutečně neváhali jednat, jmenovitě západní císař Gratianus, jak mi prozradil můj

otec, když jsem si s ním mohla promluvit o samotě poté, co arcidruid Talhaiarn pro ten den rozpustil zasedání.

Seděl před krbem v pokoji pro hosty, majestátní zjev proti ohnivé záři plamenů, a usrkával ze svého poháru. Tmavé vlasy mu splývaly po zádech a světlo z krbu vytvářelo dlouhé stíny na jeho ostře řezaných rysech. Krk mu obepínal tepaný stříbrný *torques*, mohutný náhrdelník a odznak jeho vysoké hodnosti a příslušnosti k druidům. Byl oděn v červené tunice a nohy v obvyklých keltských kalhotách měl pohodlně natažené před sebou. Letní plášť se sponou vykládanou jantarem byl položen na okraji lůžka, stejně tak jako jeho meč a dýky.

Vrtěla jsem se v křesle naproti němu ve svém nejlepším oděvu s nohama zkříženýma pod sebou, neposlušné tmavé vlasy stažené koženým řemínkem. Litovala jsem, že jsem nemohla postoupit do druhého stupně učení o jeden úplněk dříve, abych si již přes sebe mohla přehodit plášť a nosit opasek spletený ze tří šňůr. Otec by viděl, že už nejsem to hloupé malé děcko, které na ostrově zanechal.

Uběhla dlouhá doba, co jsme se naposledy viděli, a přesto jsme spolu hovořili o záležitostech římské říše, o vojenských operacích, vysoké politice. Kníže Heinin byl už takový. Z matných vzpomínek na dětství před Dywyllem si vybavuji jeho nohy v kožených střevících a plášť, který za ním vlál, jak rázoval po místnosti a něco si mumlal, napůl mluvil ke mně a napůl rozvažoval a přemílal jakési své plány. Vždycky jsem ho vídala málo. Jako velekrálův rádce, člen velké rady a významný vojenský velitel byl neustále na cestách. Z nich mi sice vozil překrásné dary, ale tyto cesty mohly, zvláště v případě válečných tažení, trvat i mnoho měsíců, a já nikdy nevěděla, kdy se vrátí.

Jako obvykle se stručně vyptal, jak se mi daří, vyřídil

formální pozdravy od své druhé ženy, mé nevlastní matky, a otázal se, zdali mi něco neschází a jak si žijeme na Stínovém ostrově. Myslím ale, že mé odpovědi nikdy pořádně neposlouchal, a já mu také nikdy o svém životě na Dywyllu nijak barvitě nevyprávěla ani si nestěžovala. Nevadilo mi to. Byl politik, vojevůdce, rádce králů. Pro radu, útěchu, pochvalu nebo pokárání jsem si chodila k Talhaiarnovi a velekněžce Gwendydd, na hry a sdílená malá protivenství jsem měla Kenana, Elen a Adeona, na šeptaná dětská tajemství Oisína.

Věděla jsem, že otec spíše jen nahlas přemýšlí, než že by očekával skutečný rozhovor, ale stejně jsem hltala každé jeho slovo a neustále se na něco vyptávala. Chtěla jsem se od něj všemu naučit, uvažovat jako on. Věděla jsem, že byl jedním ze strůjců vzpoury proti Římu, a nepokrytě jsem jej za to obdivovala.

„Gótové překračují řeku Danubius a vydatně jim pomáhají Sarmati," vykládal otec a nepřítomně si mnul vousy, jako vždycky, když o něčem důkladně přemýšlel.

„Takže římské hranice se začínají bortit?" vyzvídala jsem.

„Římané mají úsloví, že Řím nebyl postaven za den," řekl. „A ani se za den nezboří. Valens je mrtev, ale Gratianus neváhá jednat. Povolal do čela vojsk bojujících proti Sarmatům Theodosia, a to je velice schopný vojevůdce."

„Myslela jsem, že Theodosius zemřel," podivovala jsem se.

„Ach, Flavius Theodosius starší, Valentinianův vojevůdce – ten ano, byl popraven před dvěma lety," vysvětloval netrpělivě. „Tento Theodosius je jeho syn – i on se tenkrát účastnil římského tažení na Albion a pomáhal velekráli Outhamovi porazit piktského krále Hungu."

„Aha, ten," přitakala jsem až příliš horlivě, aby bylo jasné, že stačím otcovy myšlenky bez potíží sledovat. „Ale od té doby jsem o Theodosiovi nic neslyšela," dodala jsem, jako bych denně zasedala ve velekrálově radě jako otec a měla tak přehled o všem, co se ve známém světě šustne. Otec se pousmál.

„Není divu, nikdo o něm za poslední léta mnoho neslyšel. Po několika dalších taženích, a především po smrti svého otce, se stáhl do Hispanie a žil tam jako soukromá osoba. Císař Gratianus jej nyní povolal zpět do služby, a nedivil bych se, kdyby se tento Theodosius vyšvihl velice vysoko."

„A co to znamená pro nás?" zajímala jsem se.

„Prozatím nic zvláštního, jedná se přece o východní část římské říše. Gótové prý nyní obléhají Hadrianopoli a Konstantinopoli."

„Tak proč jste sem tedy všichni jezdili?" nechápala jsem. Smrt císaře Valenta byla sice významná událost, ale stačilo poslat vzkaz nebo posla, nemusel sem jezdit jeden z velekrálových nejvyšších rádců ani arcidruidův syn, o ostatních členech poselstva ani nemluvě.

Otec se na mne vážně podíval. „Povídá se, že Gratianus byl připraven poslat sem vojsko, aby znovu nastolil římskou vládu po jejím svržení." Významně se odmlčel.

„A nyní má plné ruce práce na východě, když tam není císař, který by mu střežil hranice a kryl záda," pronesla jsem opatrně. Když otec přitakal, pyšně jsem se pousmála a byla se vší vážností svých dvanácti let hrdá na své politické uvažování. „Jak dlouho mu takové dělání pořádku na východě bude trvat?"

„To je právě to, co nikdo neví," odpověděl zamyšleně otec. „Proto musíme jednat, dokud tam je," dodal rázně.

„Ale vždyť jste Římany vyhnali již před dvěma lety," namítla jsem.

Zkoumavě se na mne podíval. Pak stiskl rty a zavrtěl hlavou. „Nikdy jsme odsud Římany nevyhnali."

„Ale neovládají nás přece!" protestovala jsem bojovně.

„Ne, neovládají. Ale nevyhnali jsme je. Zlomili jsme prokonsulovu moc a na nějaký čas je oslabili, a v tom je rozdíl. Pokud chtěl Gratianus či jeho rádci – na tom nesejde – na Albion vyslat některou ze svých legií, nebo dokonce několik takových legií, sedí se mu zřejmě na císařském stolci pěkně pohodlně a vzpouru nenechá jen tak."

„Protože pak by se kromě potíží na římských hranicích začaly bouřit i další... provincie," hádala jsem a slovo *provincie* vyprskla s patřičným opovržením. Římané si mysleli, že jim patří celý svět.

„Ano, a také bychom se pak mohli spojit s keltskými kmeny na kontinentě, nebo dokonce s Góty, a společnými silami ohrozit tu jejich mocnou říši."

„Ale ta říše není jejich!" vzkřikla jsem rozhořčeně. „Bereme si zpět to, co je naše," pokračovala jsem a sama slyšela, že mi ze rtů splývají otcova slova. „Takže jste přišli vyzývat do boje? Uzavírat nové smlouvy a posilovat stará spojenectví?"

Otec už neskrýval smích.

„Mluvíš už skoro jako člen velerady, má malá Pohotová," oslovil mne dobrosrdečně. Často mne tak škádlil, podle významu mého jména, které znamená Rychlá, Bystrá, Pohotová. „Přijeli jsme si promluvit s dywyllským arcidruidem a velekněžkou, a to ti pro tentokrát musí na vysvětlení stačit."

Nestačilo mi to, náramně by mne zajímalo, jaká tajemství spolu rozebírají za zavřenými dveřmi, ani ne tak pro jejich obsah jako proto, že to mělo příchuť něčeho tajemného a mocného, příslib znalostí, které nemá každý. A kterými bych se pak mohla blýsknout před přáteli a být tak o krok napřed. Netroufla jsem si však na otci dále vyzvídat, jelikož mi bylo jasné, že pokud se rozhodl, že už toho řekl dost, žádné další podrobnosti z něj nevymámím. Beztak jsem věděla, že nazítří to budu já, komu budou kamarádi viset na rtech – mé rozhovory s otcem mi všichni záviděli. Přestože Elen s Adeonem byli dětmi velekrále, Kenan synem jeho sestry a já jen dcera králova rádce, po otcových návštěvách, jakkoli řídkých, jsem o dění ve světě vždy věděla více, než by jim kdy velekrál Outham prozradil. Co mi paměť sahá, vedl se mnou otec rozhovory, jež byly na můj věk příliš vážné. Možná, že se tak radíval s mou matkou, a po její smrti se bezděčně obracel na mne.

Matka zemřela i s mou roční sestrou, když mi byly sotva tři roky, na nakažlivou nemoc, která v té době řádila v zemi. Jako dítě jsem tak často zůstávala na otcově sídle pod dohledem služebnictva nebo na hradišti velekrále Outhama spolu s jeho dětmi a Kenanem v péči královských chův. Odjezd na Dywyll, když mi bylo pět, tak nebyl zdaleka tak těžký, jak by se mohlo zdát, a Stínový ostrov se stal skutečným domovem mého dětství.

Co jen si pamatuji, chtěla jsem být druidskou kněžkou. Chtěla jsem dosáhnout toho nejvyššího stupně druidského učení, jakého bylo možné. Pokud jste pocházeli z druidské rodiny a dostalo se vám patřičného vzdělání, mohli jste se stát téměř čímkoliv – soudcem, básníkem, vyslancem, věštcem, knězem, hvězdopravcem,

ranhojičem, dějepravcem, válečníkem. Pokud jste ovšem byli shledáni hodnými nejvyššího zasvěcení, pak jste se stali někým, kdo mohl za určitých okolností ovládat všechny tyto dovednosti. Ve skutečnosti však až k nejvyššímu stupni vydržel málokdo. Takové vzdělávání bylo velice náročné a pohltilo mnoho let, přestože když jste po dosažení dospělosti chtěli dosáhnout vyššího stupně vzdělání, nemuseli jste již samozřejmě trávit čas v druidských školách.

Křesťané nemohli pochopit, že být druidem či bardem znamená příslušet ke vzdělané aristokracii, povětšinou ze starobylých rodin. Druidy jakékoliv hodnosti a vzdělání měli pouze za kněze a vyprávěli o nich jako o zlovolných mocných čarodějích nebo si je představovali jako obdobu svých vlastních kněží, jen s tím rozdílem, že zatímco jejich kněží samozřejmě uctívali toho správného boha, druidi podle nich pořádali krvavé rituály, vzývali démony a nebyli ničím jiným než krvelačnými barbary. Jako by snad kněží mohli být bez patřičného vzdělání a jako by snad všichni ti křesťanští kněží mohli být tak hloupí, aby věřili tomu, co se o nás vypravovalo. Ovšem kde měli křesťané brát své představy, když ne od svých kněží? Potkala jsem ve svém životě i takové křesťanské kněze, kteří neměli vzdělání co by se za nehet vešlo a ve znalostech by je předčilo kdekteré dítě, které strávilo více než rok na Stínovém ostrově. Potkala jsem vůbec mnoho křesťanských kněží, ale křesťanskou kněžku jsem nepotkala nikdy žádnou – křesťané, jak každý ví, kněžky vidí neradi, a proto měli ty druidské za ještě horší čarodějnice než naše vznešené muže. Ostatně ani Římané, dokonce ani ti, kteří dlouho žili v naší zemi a k našim zvykům a mravům chovali úctu, nemohli pochopit, jak je možné,

že ženy mohou zastávat místa, která v jejich očích patřila výhradně mužům – soudit pře, studovat knihy, recitovat básně, účastnit se bitev nebo radit králům.

Nicméně nechci mluvit příliš zle o křesťanech ani o Římanech. Potkala jsem i křesťany, kteří byli velice učenými muži, i takové, kterých jsem si vážila více než leckterých vzdělaných druidů. Potkala jsem Římany, kteří byli lepšími lidmi než mnozí vysoce postavení Keltové. Nakonec jsme byli všichni jen lidé, to jen naše světy byly příliš odlišné.

Ostatně dywyllský arcidruid Talhaiarn i nejvyšší kněžka Gwendydd nás vždy nabádali, ať se vyhneme ukvapeným soudům. Posvátný druidský zákon zní *Pravda proti světu* – slova vypálená do našich myslí, vytesaná do kamene v nejvyšší svatyni na Stínovém ostrově, vyřezaná do trůnu velekrále a vyleptaná do jeho meče. Na ta slova jsme museli přísahat. Pravda však může mít tolik podob, kolik je na světě lidí, a jelikož lidem není dáno nahlédnout celou pravdu, každý pak přísahá na tu svou a nikdo neví, jaká tvář na něj pohlédne ze zrcadla, kam se zabodne hrot šípu, který vystřelí, kdo drží druhý konec provazu, který třímá v rukou, a kdo se ocitne na které straně, až se stříbrné kolo Arianrhod, mocné vládkyně měsíce a osudu, znovu otočí.

Být vychovávána v druidském učení nebylo snadné, ale i když jsme mnohdy spílali svým učitelům nebo z nich měli pořádně nahnáno, i když jsme mnohdy padali únavou po náročném bojovém výcviku nebo usínali nad neustálým opakováním posvátných skladeb v přesném rytmu či starých právních případů a k nim náležejících předpisů, a při jediné chybičce jsme vždy museli začít znova, vlastně jsem to milovala. Milovala jsem vůni

inkoustu, škrábání pisátka, ryté znaky ogamového písma i čtení latinských vět a jejich cvičení na psacích destičkách. Popsali jsme toho dost, přestože Římané rozšířili po světě pomluvu, že druidi mají zakázáno věci zapisovat, především věci posvátné, a někteří Římané dokonce vypravovali, že žádné písmo neznáme ani nemáme. Ve skutečnosti jsem ve svých dvanácti letech dovedla docela obstojně číst a psát v ogamu i v latince a něco málo jsem dovedla přečíst i řecky. Měla jsem slabost pro staré mýty a dávnou historii, stejně tak jako pro zvuk starých veršů, zamilovala jsem si noční pozorování souhvězdí a počítání času, hltala vůni bylin a živila posvátnou hrůzu ze smrtelně jedovatých listů, podlehla jsem zvukům harfy a slovům starých písní, jímala mne závrať z uctívání bohů mezi posvátnými kameny. Tehdy bylo ještě snadné nemyslet na rozmístění římských vojsk, na vyměřování trestů za porušování božských zákonů nebo na to, kudy vedou hranice našich světů a kde je již příliš troufalé je překročit, na érijské vládce v zádech, na smrtelné volby, při nichž si člověk mohl vybrat pouze jedno nebo druhé zlo. Tehdy byly přísahy, zrady, války a vraždy pouhými vzrušujícími příběhy z legend. Bezstarostně jsme vyváděli a hráli si na božské vládce a mocné hrdiny, předváděli příběhy, které jsme si přáli prožít. A bohové nás slyšeli.

III

„I kdyby sis oblékl jejich uniformu a mluvil latinsky bez jediné chybičky, většinou stejně poznají, že nejsi Říman," poučoval Morgan Adeona. Po slavnostní večeři se společnost rozdělila na malé hloučky. Merwyna si k sobě zavolal jeho otec, arcidruid Talhaiarn, a my se jako vosy na med nalepili na velekrálova nejmladšího bratra Dynoda a jeho přítele Morgana, člena významné severské druidské rodiny, jehož nám představil jako čerstvě vyškoleného filosofa, gramatika a dějepravce. Než Dynod přijel spolu s mým otcem na Stínový ostrov, byl pověřen významným úkolem, a to jednáním s veliteli Římanů, kteří měli dříve politické rozepře s odstraněným prokonsulem. Byli tedy ochotní dále s námi obchodovat a existovat v jakémsi ozbrojeném příměří, ba dokonce i nad kdečím přivřít oko, samozřejmě za nějaké ty úplatky a ústupky. Jelikož Dynod byl spíše vojákem, jel spolu s ním Merwyn, syn dywyllského arcidruida, o několik desetiletí mladší kopie svého otce, a právě Morgan, Merwynův a Dynodův přítel, který se již osvědčil jako obratný diplomat.

„Mnozí Římané přece pocházejí z lecjakých koutů světa," namítl Adeon proti jeho tvrzení. Měl pravdu, většina občanů římské říše dávno nebyli skuteční Římané, ale původní obyvatelé provincií. I mužští členové našich kmenů, podřízených Římu, měli římské občanství. Proto byla skutečnost, že si chceme vydobýt zpět svá práva a že se snažíme bránit svou zemi, vnímána dobyvateli, považujícími nás za poddané, jako zrada. Na druhou stranu, když dnes vidím věci s odstupem, nelze popřít, že Outham se ve své době spojil s Theodosiem, vzal si za manželku

Constantii, dceru z římsko-keltské aristokratické rodiny, a vystupoval jako přítel Říma. A přesto si hned poté, co Theodosius nechal Britannii v rukou nepříliš schopných úředníků, začal budovat své vlastní pozice a spřádat plány, jak Albion Římanů zbavit.

„Ano, v tom máš pravdu," vložil se do hovoru Dynod. „Ale pokud jsi nebyl vychován jako Říman, a to ty jsi rozhodně nebyl, milý synovče, pak dříve nebo později nepochopíš nějaký jejich zvyk, budeš se modlit ke svým bohům namísto jejich, použiješ nějaké naše úsloví, které si přeložíš do latiny, nebudeš chápat, čemu se smějí. Vždyť oni také nedovedou pořádně vyslovit naše jména. Proto je neustále zaměňují za nějaká latinská, nebo se je alespoň snaží do latiny převést, aby si na nich nezlámali jazyk. Proto vašemu otci říkají Octavius."

„A Karadawcovi Caradocus," dodal Adeon.

„Ty máš také nějaké římské jméno?" obrátil se Oisín zvědavě na Dynoda.

Dynod přikývl.

„Pověz nám je," žadonila Elen. Dynod moc dobře věděl, že jediný důvod, proč bychom mohli takovou věc chtít vědět je ten, že nám latinské zkomoleniny našich jmen přišly nehorázně směšné, ale zazubil se na ni a řekl: „Říkají mi Dionotus."

„Dionotus!" zopakoval Oisín sedící vedle mne a jakoby uznale našpulil pusu, načež jsme se všichni začali tlumeně chichotat.

„Meurigu, i ty jsi už dostal římské jméno?" otázal se svého bratrance Kenan. „Museli ti přece nějak říkat, když jste se setkali s těmi římskými obchodníky, jak jsi nám vyprávěl!"

Meurig se chvíli zkoušel z té otázky nějak vylhat, že

své latinské jméno neumí správně vyslovit, že si je dokonce úplně přesně nepamatuje, protože se přece jenom s Římany setkal jenom jednou, ale ve skutečnosti se nechtěl stát terčem posměchu. Nakonec se nám z něj podařilo dostat, že si vysloužil jméno Mauritius. To už jsme se hlasitě chechtali.

„A Morgan? Jak říkají tobě, Morgane?“ zeptal se Kenan poté, co jsme se dostatečně nasmáli.

Morgan pokrčil rameny. „Já se s Římany nepotkávám tak často jako Dynod. Zřejmě mne neuznali za hodného přeměny v Římana, bohům budiž díky,“ pronesl strojeně a ulil na zem několik kapek medoviny ze svého poháru. Dynod do něj přátelsky šťouchl a Morgan pokračoval v nějakém vyprávění. Po chvíli si Dynoda zavolal můj otec, který u vedlejšího stolu rokoval s arcidruidem a jeho synem, a Oisína s Kenanem někdo poslal pro dřevo. Elen si vyměňovala novinky se svým bratrancem Meurigem a Adeon už začínal klimbat, zatímco já se obrátila na Morgana.

Ten člověk se mi zalíbil už u večeře. Ačkoliv měl na sobě vznešený šat a byl členem významného poselstva, neustále neklidně poposedával, upravoval si sponu na rameni a pohrával si se svým *torquesem*. Na první pohled to byl obyčejný, nepříliš zajímavý hubený mladý muž s očima příliš daleko od sebe a trochu křivým, zjevně kdysi zlomeným nosem, ke kterému přišel, jak se smíchem přiznal, nikoliv v hrdinném boji s Římany, ale při nějaké vesnické rvačce. Jakmile však začal mluvit, člověka musel zaujmout jeho hlas. Byl to rozený řečník, jako by snad dovedl se slovy kouzlit. Ať nám vypravoval o římských vojenských velitelích, cizích keltských panovnících, s nimiž se během svých putování setkal,

směšných příhodách, jichž byl svědkem nebo které se staly jemu samotnému, či shrnoval obsah nějakého díla, které četl, viseli jsme mu na rtech. Když mluvil, máchal u toho svýma hubenýma bledýma rukama a pozvedal hlas a zase s ním klesal, takže dovedl strhnout všechny své posluchače, v černých očích pod vysokým čelem mu to jiskřilo šibalskými ohníčky. Nechápala jsem, proč se nestal bardem. Lidé by mu za jeho příběhy a zpěv platili zlatem.

„Pověz mi něco o těch křesťanech, s nimiž ses setkal," žadonila jsem. Slyšela jsem, jak se s Dynodem baví na jejich účet, možná že šlo o některé z Římanů, s nimiž jednali. Takoví křesťané mne zajímali ještě více než zkomolená latinská jména nebo vojenské operace římských císařů, neboť to, co jsem o nich zaslechla, pro mne bylo naprosto nepochopitelné. Vždy mne zajímalo, co si lidé myslí o bozích a jak je uctívají, jaké příběhy si o nich vyprávějí a jakou moc jejich bohové mají, nemají nebo mohou mít. Často jsem velekněžce Gwendydd nebo arcidruidovi pokládala mnoho otázek ještě poté, co se ostatní dávno rozprchli nebo prostě přestali poslouchat, protože je takové věci příliš nezajímaly.

„A co bys chtěla vědět?" usmál se Morgan.

„Já nevím. Cokoliv. Zajímá mne to. Uctívají jen jednoho boha, že?"

„Ano, to je pravda."

„A kterého?"

„Jen jednoho. Prostě jenom jednoho. Žádného jiného nemají."

„A slyšel jsi, kde sídlí? Na nějakém mlhou zahaleném ostrově, v kouzelném kopci, ve vodách, nebo je to bůh podsvětní? Jak se jmenuje? Gwendydd říkala, že

křesťané si myslí, že nemá žádné jméno. Jak se k němu potom mohou modlit, vzývat jej nebo jej volat?“

Morgan se na chvíli zamyslel.

„Možná si myslí, že jméno jejich boha je tak tajné a mocné, že se nesmí vyslovit,“ pronesl s nádechem zakázaného tajemství v hlase. Přikývla jsem, tomu jsem rozuměla. I některá jména našich bohů byla tak tajná a posvátná, že se mohla říkat nahlas pouze při určitých rituálech, a vyslovení nesprávného jména v nesprávný okamžik mohlo přivolat smůlu, ba dokonce neštěstí. Taková jména mohla být také použita ve strašlivých kletbách. Ale naši bohové přece jen nějaká jména měli.

„A myslím, že tvrdí, že jejich bůh je všechno najednou, ale ve skutečnosti si myslí, že je to starý muž sídlící na nebesích,“ vykládal. „Nebo ukřižovaný Kristus,“ dodal poměrně rozhodným tónem.

„Starý muž sídlící na nebesích,“ opakovala jsem a ukládala si to do paměti. „A jak může jeden takový muž všemu rozumět? Pochopila bych, kdyby si mysleli, že je tam nějaký neviditelný... bůh, který nemá ani jméno, ani pohlaví, ani podobu, ani sídlo v tomto světě.... Nemyslí to tak nějak?“

„Někteří možná ano. Jejich učení muži. Ale prostí lidé věří něčemu úplně jinému.“

Tomu jsem nerozuměla. „Jiné části celé věci, nebo něčemu jinému?“

„Nezapomeň, že jejich svatou knihu nedávno sestavil císař Constantinus a jeho rádci k tomu, aby ovládli římskou říši. Základ jejich víry je velmi jednoduchý, jak víš, a ten učí zřejmě stejně své nejučenější muže i obyčejné rolníky,“ vysvětloval a už u toho zase živě gestikuloval rukama. „Ale ani oni nevěří všichni v jednu věc,

i když tvrdí opak. Jako když některé naše kmeny uctívají víc Cernuna, jiné Cerridwen, a jiné zase třeba Luga."

„Jenže nikoho z nich by ani nenapadlo popírat bohy ostatních," namítla jsem.

„Možná. Je pravdou, že křesťané se nehádají o jednotlivé bohy, ale o jednotlivé verše ve své knize."

„Ve svých knihách, chtěl jsi říci," ušklíbla jsem se. „Ve své schválené knize a neschválených knihách." Věděla jsem, že císař Constantinus složil dohromady jejich základní knihu, kterou nazývali Nový Zákon, zatímco ten Starý si vypůjčili od Židů. Ale nechápala jsem, jak někdo mohl uvěřit tomu, že by bylo možné obsáhnout veškeré vědění a zachytit všechny pravdy v jediné knize. V žádné jedné knize, příběhu nebo básni ještě nikdy vše vysvětleno nebylo.

Elen, očividně znuděná naším rozhovorem, se s Meurigem přesunula k jinému stolu, kde sedělo několik našich spolužáků.

„A ten jejich Kristus. Je to syn jejich boha, kterého měl se smrtelnou ženou, že?" chrlila jsem na Morgana další otázky a vůbec si jejich odchodu nevšímala, natož aby mě napadlo, že i Morgan by se mohl chtít zvednout a trávit zbytek večera jinak než rozhovorem s úporně zvědavou dvanáctiletou dívkou. „A to je také bůh, kterého uctívají, je to tak? Takže to už jsou bohové dva..."

„Myslím, že k tomu mají ještě svatého ducha," mračil se Morgan, jako by nad tím sám přemýšlel. „Říkají tomu Trojice."

„Trojice! Já vím, psal o tom Tertullianus. To snad museli ukrást od nás! A mají-li božskou trojici, jak tedy mohou mít jediného boha? To nechápu!"

„Ani já to pořádně nechápu," pokrčil rameny Morgan.

Pak se zamyslel. „Někdy bych chtěl o křesťanech něco více zjistit. Možná napsat, poznat je lépe. Jsou divní, nechápu, jak se k takovému učení může někdo při zdravém rozumu vůbec přiklánět. Je skutečně pozoruhodné, že od prostých lidí, které jsem potkal, bych skoro nabyl dojmu, že celý ten jejich systém je jakási velice jednoduchá magie, ale z jejich schválených spisů se pak člověk dozví něco zcela jiného, mnohdy i protichůdné zprávy. Pokud mohu soudit ze slov jejich učitelů, která si předávají, spíš jde o jakousi prazvláštní nauku, která se však v lecčem od jiných podobných zase až tolik neliší. A přesto se všichni potkávají na svých obřadech a snad tvrdí, že znají totéž a témuž také věří."

Zamračila jsem se. „Hm, pokud jsou všichni křesťané stejně otravní jako Tertullianus, myslím, že by pro tebe bylo lépe, kdybys je raději nevyhledával. Oni zakazují zpívat, hrát a tančit, dokonce zakazují číst!" To jsem opravdu nemohla pochopit.

„Nevěděl jsem, že na Stínovém ostrově studujete i Tertulliana," pousmál se Morgan.

„Nestudujeme. Ale jsou tu opisy některých křesťanských knih, navíc Talhaiarn mnoho slyšel od svých předchůdců a předává to dál," objasnila jsem. Nebylo žádným tajemstvím, že se někteří druidové stýkali s křesťany již v dobách, kdy byl Stínový ostrov mocným místem a Římané byli zalezlí na kontinentě, kde se věnovali svým záležitostem. Nevěděla jsem o křesťanském náboženství mnoho, ale připadalo mi velice jednoduché a ploché. Neměla jsem pro ty podivné lidi a jejich scestné názory tenkrát jediné dobré slovo.

„Ti křesťané, s nimiž ses setkal, byli Římané?" zeptala jsem se.

„Ano, byli," přitakal Morgan. „Dokonce mne nechali, abych se s nimi účastnil oslav zimního slunovratu."

„Oni slaví zimní slunovrat?" vytřeštila jsem oči. „Neříkají náhodou, že naše rituály a oslavy jsou... špatné? Jak říkají to slovo?"

„Hříšné? Pohanské?" navrhl Morgan.

„Ano! Hříšné! A pohanské, přesně! Co to, u Cerridwenina kotle, vlastně znamená? Podle toho, co jsem slyšela, jim naskakuje vyrážka, jen když vidí beltainské nebo samhainové ohně, a teď mi tady tvrdíš, že sami slaví slunovrat?" U nás na Stínovém ostrově většina lidí ctila naše bohy, a to i mimo druidskou školu, ale zaslechla jsem, že jinde na Albionu nebylo zase až tak neobvyklé, že křesťané se odmítali účastnit velkých svátků a rituálů nebo je dokonce narušovali.

„Oni neslaví slunovrat, ale během té doby slaví zrození svého boha," upřesnil Morgan. „Neptej se mne na to, nic o tom nevím. Viděl jsem jenom, jak se modlí a zapalují svíce."

„Takže vzývají boha a jeho syna, který vstal z mrtvých. Což jsou podle jejich názoru bohové dva, přestože tvrdí, že uctívají jenom jednoho. A zapalují ohně na zimní slunovrat," poznamenala jsem posměšně.

Morgan se zasmál, až se mu zablýskly zuby.

„Když to řekneš takhle, vypadají jako nějací hodně nevzdělaní Keltové."

„Opakuji jen to, co jsi sám řekl," pokrčila jsem s úsměvem rameny. „Opravdu, jejich myšlenky jsou nepochopitelné. Možná je pochopím, až budu kněžkou. Víš, čemu ještě nerozumím? Jak je vlastně možné, že Římané jsou křesťané? To zapomněli na své římské bohy?"

„Znáš vůbec pořádně nějaké Římany?“ nadhodil Morgan. „Myslím doopravdy, ne keltsko-římské zdvořilostní návštěvy nebo obchodníky ze Segontia.“ Zavrtěla jsem hlavou.

„Jsou jiní než my. I na své bohy nahlížejí jinak než my. Těžko se to vysvětluje. Umíš latinsky?“

Přikývla jsem, byť má znalost latiny měla ještě značné mezery, ale nechápala jsem, jak to s tím souvisí.

„Římané jsou jako latina. Všechno přesně roztříděné do skupin, každá věc na světě má své místo, všechno má svá pravidla. A když něco do těch pravidel nezapadá, vytvoří se pro to pravidlo nové, nebo se udělá výjimka z pravidla, která se zase musí dodržovat. A když pro něco pojmenování není...“

„Tak to buď není latinsky, nebo se pro to vymyslí latinské slovo, které se zařadí do pravidel,“ smála jsem se. „Je to jako s těmi našimi jmény. Nedovedou je vyslovit, a než aby se je naučili, dají jim latinskou koncovku a dělají, že jsou římská, tak je to. Když psal Iulius Caesar o našich bozích, raději jim dal římská jména a tváře, než aby popsal, v čem jsou odlišní. Protože celý svět musí mít podle nich latinskou tvář. Latina je jako římská říše,“ dokončila jsem zadumaně myšlenku.

„Přesně,“ pokrčil Morgan rameny, rozhodil rukama a pak dodal: „A křesťanství je také jako římská říše. Alespoň takové křesťanství, které před pětašedesáti lety povolil a schválil milostivý císař Constantinus.“

Chvíli jsem mlčela a snažila se všechno si to srovnat v hlavě.

„Myslíš, že Římané již nevěří svým starým bohům, a tak jim Constantinus nasadil novou tvář?“ napadlo mne.

„Nevím, jestli Římané nevěří svým starým bohům. Někteří možná už nevěří ve své staré bohy."

Zarazila jsem se. „A to se nebojí, že je jejich bohové potrestají?"

„Bohové tě nemohou potrestat, když v ně nevěříš," řekl Morgan.

„Bohové tě potrestají, i když v ně nevěříš. Jenom je u toho neuvidíš," poznamenala jsem.

Morgan se pousmál. „Doufám, že s tebou si budu mít možnost promluvit, až budeš kněžka."

„A já doufám, že si budu moci někdy přečíst tu tvou knihu o křesťanech. Opravdu mne to zajímá."

Mnohokrát v životě jsem si vzpomněla na tento rozhovor, na smích a počátky až příliš vážných myšlenek v lehkém rozprávění, zvláště v dobách, kdy jsem slyšela o Morganových spisech, a nestačila žasnout.

IV

Stará legenda vypráví, že bohyně Cerridwen vlastnila kouzelný kotel, který ukrývala na dně obrovského jezera a který byl na počátku času prázdný, ale pak v něm vznikl celý svět, který se v kotli nakonec zase promíchá, aby se mohl utvořit nanovo. Cerridwen měla také krásnou dceru Creirwyn a velice ohyzdného syna Morfrana, a právě pro tohoto syna připravovala v kotli kouzelný nápoj, substanci, která obsahovala nesmírnou moc, znalost věcí božských i lidských. Namísto Morfrana však tři kapky z kouzelného kotle olízl její zlotřilý služebník Gwion Bach, jenž měl kotel hlídat, pročež jej bohyně začala pronásledovat. Jelikož se ale Gwion Bach stal díky nápoji velice mocným kouzelníkem, neustále při snaze o únik měnil podoby, stejně tak jako jeho pronásledovatelka. Nakonec se proměnil v pšeničné zrnko, ale Cerridwen na sebe vzala podobu slepice a ono zrnko pozřela, jako pozře vše, co sama stvoří, a porodila jej znovu v jiné podobě, jako velkého kouzelníka, pěvce a vypravěče. Říká se, že v básnících a mudrcích zbyla ozvěna těch tří kapek z čarovného kotle, dědictví z dob, kdy Cerridwen a Gwion Bach kráčeli po zemi.

Podle legendy získal každý, kdo se z Cerridwenina kotle napil, nadlidskou moudrost, stejně tak jako se každý, kdo se v kotli vykoupal, stal nesmrtelným. Mrtví, kteří byli vhozeni do kotle, ožívali, jen ztráceli svou schopnost řeči. Pochopitelně, protože Cerridwenin kotel byl lůnem mocné bohyně, bezednou propastí a mateřskou náručí celého světa. Koho políbila Přízračná královna, Morrígan, mocná vládkyně a paní smrti, svárů a bitev,

ten padl zpět do kotle, z něhož vzešel, aby se narodil znovu, jen již pak nemohl mluvit s živými. Tedy většinou. V době, kdy měsíc a hvězdy stály v přesných postaveních, v době velkých svátků, se hranice mezi světy stíraly, a pokud k tomu měl člověk dostatečné znalosti a průpravu, mohl nahlédnout do světa mrtvých nebo do světa bohů. Nejtenčí hranice byla vždy o Samhainu, na přelomu starého a nového roku, v čase, kdy přicházejí zimní bouře. V tu dobu se i neznalý člověk mohl setkat s bytostmi z jiných světů, nebo se dokonce propadnout do světů, které ležely na hranici toho našeho, kde čas běžel jinak a kde neplatily obvyklé zákony.

Jelikož noc předchází dni, čas, kdy se poodhalují hranice mezi světy, začíná při západu slunce, a stejně tak i obřady, které se v ten den konají. Jako každý rok jsme se účastnili obětování, při němž byla přítomná nejen celá druidská škola, všichni kněží a učenci z ostrova, ale i prostí lidé, kteří sem na svátek přišli. Po společném obřadu se toto shromáždění rozdělilo na menší skupinky, aby před půlnoční velkou věštbou mohli lidé obětovat svým předkům a zanechat jim v oknech planoucí lampy, aby našli cestu domů, nebo obětiny na prazích obydlí, aby z nich mohli pojíst. Někteří se vypravili modlit do posvátného háje, zatímco Talhaiarn, Gwendydd a několik dalších vysoce postavených druidů nebo adeptů na získání kněžského titulu se odebralo zabývat se na neznámém místě jakýmisi temnými rituály, k nimž jsme my nezasvěcení neměli přístup.

Kenan ten večer s něčím pomáhal Merwynovi, který se na rozdíl od ostatního poselstva z konce léta zdržel na Stínovém ostrově poněkud déle a mínil zde přečkat zimu. Ve skutečnosti ho tady jistě držely nějaké politické

důvody, ale o tom jsem tehdy mnoho nevěděla. Adeona poslali po velkém obřadu na kutě i přes jeho četné protesty, protože byl přece jen ze všech nejmladší, a Elen zřejmě někde vyspávala únavu z věštění, k němuž ji přinutila Gwendydd.

Elen věštění nesnášela, zatímco mně připadala taková dovednost nadmíru zajímavá, užitečná, tajemná a zábavná. Elen, na rozdíl ode mne, v něm také byla dobrá. Tedy, dobrá – z naší skupiny asi deseti přibližně stejně starých spolužáků byla nejlepší, dokonce předčila i Gwendyddinu neteř Sian, která nám všem svou povýšeností strašlivě lezla na nervy. Elen byla proti ní dobrá zbraň, nicméně byla dobrou zbraní i proti mně. Většina věcí ve škole mi šla sama od sebe, i to, co mi přišlo dlouhé nebo nudné, jsem se většinou dovedla celkem rychle a dobře naučit. Jediné, v čem jsem byla zoufale nanicovatá, bylo právě věštění. Ať jsem hleděla do lesklé vodní hladiny jakkoliv dlouho, vždy jsem viděla jen odraz mraků plujících po obloze nebo mihotající se dno kovové nádoby ve světle lamp. Ať jsem třeštila oči do plamenů v kterýkoliv čas, vždy mne začaly leda tak pálit a viděla jsem pouze oheň a ohořelé dřevo bortící se do různých tvarů, z nichž jsem nedokázala nic vyčíst. Bylo nepředstavitelné, aby mne někdy pustili k věštění z krve obětovaných zvířat, velkému rituálu *imbas forosnai* nebo posvátnému spánku na *sídhu*, některém z kopců stojících na hranici světů, kde po požití posvátného masa a bylin a vyvolávání bohů věštci očekávali odpovědi na své otázky. Jediné, co jsem považovala za zvládnutelné, byl výklad snů, protože bylo možné se mu naučit a uložit si jej do hlavy ze slov zkušených věštců nebo z poznámek ve snářích.

Zatímco já zírala upřeně do vody, abych v ní zahlédla

alespoň záblesk budoucnosti, minulosti nebo čehokoliv kromě vody, Elen popisovala sice nesouvislé a nejasné, ale přece jenom barevné obrazy. Neustále jsem se jí vyptávala, jak to dělá, a ona vždy odpovídala, že nedělá nic úmyslně, a že kdyby mohla, klidně by se mnou měnila, protože jí to připadalo jako otrava. Ve skutečnosti si myslím, že byla také velice pyšná na to, že dovedla něco, co já nedovedla, a tak měla nade mnou převahu, přestože jsme byly přítelkyně. Ale věřila jsem, že měla strach, co se stane, až se Talhaiarn a Gwendydd rozhodnou její schopnosti vytříbit a bude muset podstupovat náročný výcvik a vystupovat jako věštkyně při rituálech. Já bych takovou úlohou nepohrdla, ale Elen se více než o věci božské vždy zajímala o byliny a léčitelství.

Zbyli jsme pod nočním nebem na jedné straně planoucích ohňů sami s Oisínem, což nám ale nikterak nevadilo. Odjakživa jsme byli blízcí přátelé a nejednou jsme podnikali vlastní výpravy plné neplech nebo se někde ztratili a šeptali si dětské sny a obavy. Oisínovi bych řekla věci, které bych před Elen ani Kenanem jaktěživa nevyslovila, natožpak před malým Adeonem. Při výuce boje jsme vždy byli ve stejné skupině a máchali mečem bok po boku, dřeli jsme se spolu, abychom se naučili nazpaměť dlouhé básně bardů, při jídle jsme sedávali vedle sebe, vymýšleli si, jaké to bude, až Oisín bude velet vlastní skupině bojovníků ve službách bohů, jimž já budu kněžkou. Snad nás sblížilo to, že jsme oba jako malí přišli o matku. Oisín se na tu svou nepamatoval vůbec, protože zemřela při porodu, a o svém otci věděl jen to, že byl snad šlechtic původem z ostrova Ériu, protože jeho matka za něj nebyla provdaná a Oisín sám se narodil na Albionu. Nejprve jej vychovávali matčini vzdálení příbuzní, a pak

jej arcidruid Talhaiarn, první rodinný příslušník, k němuž přilnul, odvezl na Stínový ostrov.

Od té doby, co jsme já, Oisín, Kenan a Elen postoupili do druhého stupně druidského učení, což nám Adeon samozřejmě záviděl, jsme však měli ještě méně volného času než dříve, a potkávali jsme se čím dál méně. Přestože i předtím jsme se některé věci učili chlapci a dívky zvlášť, nyní takových hodin přibývalo. Kromě toho jsme se každý začínali více věnovat tomu, čím jsme se chtěli zabývat, přestože jsme si naštěstí zatím nemuseli vybrat pouze jedinou oblast – tak se Kenan s Oisínem věnovali především válečnictví, a Kenan pak ještě astronomii a soudnictví, zatímco Oisín dával přednost dějepravě, Elen se soustředila na léčení a proti své vůli i věštění, a já byla ponořená do starých obřadů, jazyků a druidské magie.

Když jsme tehdy byli uvedeni do druhého stupně školy, prošli jsme obřadním přechodem, během kterého jsme dostali nová sváteční roucha, oproti předcházející šedé ve světle modré barvě s tmavým páskem ze tří šňůr, a každému byla udělena druhá *geis*. *Geasa* jsou podivná záležitost – posvátné zákazy nebo příkazy, které mohou být člověku uděleny při narození nebo na počátku významného životního období. Podle mýtů mohli člověku *geasa* udělit dokonce i bohové. Takový nešťastník pak o *geis* nevěděl, dokud ji neporušil. A kdo porušil svou *geis*, ten měl osud zpečetěn. *Geis* mohla spočívat v zákazu něco dělat nebo říkat, ať už stále nebo za určitých okolností, případně mohla být nařízením, a člověk tedy za určitých okolností naopak něco dělat nebo říkat musel. Často se jednalo o věci, které souvisely s rodem nebo jménem nositele, ale také o na první pohled naprosto nesmyslné

zákazy, k jejichž překročení snad za běžných okolností ani nemohlo dojít, nebo o požadavky, jimž šlo zdánlivě snadno dostát. Nemálo příběhů nás však zpravuje o tom, jak lidé své *geasa* porušili a proto špatně skončili, bohové od nich odvrátili svou tvář a přestali nad nimi držet ochrannou ruku. Trest za porušení *geis* mohl člověka stihnout hned, nebo mohl takový člověk i dlouhý čas postupně sledovat svůj pád. Jisté ovšem bylo, že jakmile jste jednou své *geasa* porušili, a bohům vůbec nezáleželo na tom, zda vědomě či nevědomky, byl to váš konec, a nesešlo na vašich slovech nebo činech, na vašem charakteru a vašich pohnutkách, cílech a záměrech. *Geis* stála nade vším lidským, protože šlo o posvátný závazek vůči bohům, a bohové nedovedou smlouvat.

Oisín měl pochopitelně *geis* již od narození, nesměl pozřít jelení maso, protože jeho jméno znamená Kolouch. Jeho druhou *geis*, kterou mu na základě věštby udělil arcidruid Talhaiarn, bylo, že nesmí projet tryskem na koni přes posvátné území našich bohů.

„Ale to je přece příliš snadné!“ zvolal Oisín, když se to dozvěděl.

„Nepokoušej bohy, Oisíne,“ odvětil mu tenkrát Talhaiarn, a Oisín se sice mračil, ale poslušně zmlkl. Později dostal ještě třetí *geis*, o velkých svátcích bohů nesměl vyhnat ze svého domu nikoho, kdo by v ten večer seděl u jeho stolu.

I Elen, Kenan a Adeon dostali *geasa* podle svých jmen. Elen znamená Zářivá nebo Ohnivá, a proto byla její první *geis* spjata se světlem – při východu slunce nesměla nosit rudý oděv. I její druhá *geis*, kterou jí udělili na Stínovém ostrově, se týkala téhož, a také souvisela s tím, že byla jedinou dcerou velekrále – o Lugnasadu, svátku

Pána světla, nesměla nikoho oslovit královským titulem. Kenan nesměl odmítnout zazpívat žalozpěv – jeho jméno znamená v britonském jazyce Ten, který naříká, či Ten, který zpívá žalozpěvy, a Kenan měl štěstí, že měl dobrý hlas a bardi na Stínovém ostrově ho naučili velmi dobře zpívat a hrát. Lidé říkali, že jeho matka Thametes mu dala takové jméno, protože si musela vzít jeho otce proti své vůli, jiní zase, že předvídala jeho smrt v bitvě či protože se Kenan narodil v době nesčetných prohrávaných bojů. Ale lidé mají velice rádi takové povídačky. Ve skutečnosti se jeho jméno vztahovalo spíše k době jeho narození, tedy den před Samhainem, a mělo tak uctít mrtvé předky. Další Kenanovou *geis* bylo, že nesměl požádat příbuzného o ženu z jeho rodiny za nevěstu, čemuž se samozřejmě tehdy Kenan vysmál. Adeon pak znamená Poutník, a i on dostal podle toho *geis* – nesměl odmítnout pohostinství žádnému poutníkovi, pokud se proti němu neprohřešil krvavým zločinem.

I já jsem dostala *geis* již vzápětí po narození, při obřadu, kdy se dětem udělují jména. Nesměla jsem odmítnout odpovědět na otázku, kterou bych dostala o půlnoci, v případě, že na ni budu znát odpověď a nikomu tím vědomě neuškodím. Gwendydd mi následně při přechodu do druhého stupně školy určila za *geis*, že nesmím namířit šíp na toho, kdo by, ač s krví na rukou, přicházel v zeleném plášti s dobrým úmyslem od západu. Člověk by řekl, že takovou *geis* snad ani nelze porušit, protože jaká je pravděpodobnost, že se něco takového stane? Později jsem při velikém obřadu obdržela i třetí *geis*, stejně jako mí přátelé – nesměla jsem si nechat usednout havrana na rameno.

Tehdy jsme se všichni svým *geasám* smáli, neboť nám přišlo velice jednoduché je dodržet. Ale jak už tomu

tak bývá, během let je kdekdo z nás porušil. A nezáleželo na tom, že s dobrým úmyslem. Byla to moc bohů, co nás zničilo, bylo to porušení posvátných slibů? Stačilo nevědomé porušení těchto závazků či jejich porušení s těmi nejlepšími úmysly na to, abychom byli zničeni? Nebo to byl osud, který by nás stejně čekal? Byl by v tom vůbec nějaký rozdíl? Všichni jsme porušili své sliby, vědomě či nevědomě, úmyslně nebo proto, že již nebylo cesty zpět. Ukázali jsme se nehodnými. Při nejlepší vůli jsme nebyli schopni závazky vůči bohům dodržet, a nezáleželo, že je na nás uvrhl někdo jiný a že to nebyly sliby, jež bychom složili dobrovolně, s dobrou vůlí, že jsme schopni je splnit. Ostatně ani takové sliby jsme nedodrželi. Byli jsme pouze lidmi.

Nicméně onoho Samhainu jsme o ničem takovém nepřemýšleli. V době, kdy si nás nikdo moc nevšímal a mohli jsme lehce vyklouznout ze shromáždění kolem ohně na prostranství před velkou síní, jsme se s Oisínem rozhodli, že si uděláme vlastní Samhain. Měli jsme v plánu uspořádat takovou svoji malou samhainovou hostinu, obětovat duchům zemřelých a především zanechat na vhodném místě obětiny pro naše matky.

Původně jsme se chtěli vydat do chýše na kraji lesa, kde jsme se často scházeli. O té chýši se vypravovalo, že zde před lety žila stará věštkyně a bývalá velekněžka Drem, která ovládala stará kouzla a radila mocným druidům. Jako malí jsme se jí vyhýbali širokým obloukem, neboť jsme se báli ducha staré čarodějky, ale když jsme později zjistili, že chatrč je dávno prázdná, to místo jsme si oblíbili, protože nás tam nikdo nehledal. Ještě než jsme se tam toho večera vydali, jsem však dostala, podle mého mínění, mnohem lepší nápad. Napůl žertem a napůl

vážně jsem navrhla, že pokud bychom chtěli obětovat předkům, promluvit si s nimi nebo třeba i spatřit část své budoucnosti, možná bychom se měli vydat na nějaké posvátnější místo než do polorozpadlého opuštěného domku bývalé velekněžky.

„Možná, že do Dreminy chýše by naše matky ani nepřišly, natož aby nám něco pověděly nebo ukázaly," uvažovala jsem rozmrzele. „Nebyl to přece jejich domov, a domek je polorozpadlý a dobře ukrytý, ani by je nenapadlo nás tam hledat... Můžeme tam na prahu nechat obětinu pro starou Drem, ale pak vyrazit na nějaké vhodnější místo," vybízela jsem Oisína a už jsem se celá tetelila napětím, kam bychom v tuto čarovnou noc mohli vyrazit, a zároveň jsem jen při té představě cítila mravenčení v zádech.

„A kam bychom asi tak šli?" pohlédl na mne Oisín úkosem. „Tady všude hoří samhainové ohně, a opravdu nevím, o co bude nějaké jiné odlehlé místo vhodnější než Dremina chatrč. A už vůbec nemám chuť se v téhle zimě procházet někde po lese," mrmlal, ale z toho, jak mhouřil oči a vraštil obočí, mi bylo jasné, že i on už přemýšlí, kam bychom se svými obětinami mohli jít. Také se hned vzápětí zeptal: „Nebo máš představu o tom, jaké místo by to mělo být?"

„Nejlépe by se k tomu hodil některý *sídh*," plácla jsem, co mě první napadlo, a jen jsem to vyslovila, už mi skoro naskakovala husí kůže. Když se totiž člověk ocitl na posvátném kopci, *sídhu*, v určitý čas, vykonal tam určitý rituál nebo tam dokonce usnul, mohla se clona mezi světy na okamžik protrhnout a dotyčný se mohl setkat s bohy, mrtvými nebo s bytostmi z jiných světů, které *sídh* obývaly. Tak nás to učili.

„*Sídh*?“ zopakoval Oisín vzrušeně.

A já jsem v tu chvíli již měla jasno. „Pojďme na posvátný kopec do *nemetonu*, tam, kde stojí tři sochy bohů,“ navrhla jsem spiklenecky. „Nenapadá mne lepší místo, kde obětovat předkům.“

Oisín přitakával a na tváři, po níž mu poskakovaly odrazy plamenů z ohniště, se mu rozléval čím dal širší, šibalský úsměv. „Tak to už zní jako pořádný nápad!“ šťouchl do mne loktem a pak se začal pod vlněným pláštěm hrabat v kapsáři. Triumfálně vytáhl tři malé otlučené misky se zbytky zaschlého loje a knotů. „To jsem schoval při posledním nočním bdění nad nějakými právními hloupostmi, usoudil jsem, že by se nám to mohlo hodit,“ zazubil se a v očích mu zablýskalo. „Jedna je pro tebe, jedna pro mne a jedna bude pro božstvo, které zavoláme.“

„Božstvo?“ divila jsem se. „Domluvili jsme se přece, že vykonáme oběť pro duchy našich matek, aby k nám pak mohly přijít ve snu a odpovědět nám na otázky,“ namítla jsem.

„No, ale nepřijde ti lepší zeptat se rovnou bohů? Když už budeme na *sídhu*? Sama jsi říkala, že Samhain je na to nejvhodnější čas!“ rozparádil se Oisín. Na to, že ještě před chvílí se k mému nápadu stavěl dost nedůvěřivě, najednou úplně ožil.

„Ovšemže je to nejlepší čas, ale nevím, jestli je to nejlepší nápad,“ mírnila jsem ho nyní zase já. Obětovat předkům, jako to této noci dělal každý, byla jedna věc, ale vzývat v tomto čase bohy bylo něco zcela jiného. Měla jsem před rituály vykonávanými za noci, kdy se ztenčovaly hranice mezi světy, velký respekt. Přála jsem si hovořit s bohy více než cokoliv jiného, ale copak člověk slýchal málo příběhů o tom, jak někdo pronesl kouzlo,

na které nestačil, a bohové jej pak stihli nejpřísnějšími tresty? Nebo o tom, že člověk nepronesl slova, která měl pronést, zapomněl na hranici, kterou přešel, neznal pravidla, kterými se měl řídit, a sešel strašnou smrtí? Nebo zůstal po léta uvězněn ve světě, kde čas plynul pomaleji nebo rychleji, nebo se dokonce už nikdy nevrátil a nikdo nezjistil, co se s ním vlastně stalo?

„Bojíš se snad arcidruidových zákazů?“ rýpl si do mne Oisín.

Popravdě jsem měla trochu strach, jak z arcidruidových příkazů, tak ze strašidelné noci, ale v životě bych to nepřiznala, navíc před Oisínem.

„Já se nebojím. Ale ty by ses měl bát! Já jsem ta, kdo se neustále učí o bozích a kdo jednou bude kněžkou, dějepravče! Co když se postavíme na trojité rozcestí, zavoláme, a přijde prastará Cailleach, která v tento den oplakává smrt slunečního boha?“

Ano, co kdyby se opravdu zjevila Cailleach, bohyně se třemi tvářemi ztělesňující prastarou moudrost, ale také nesmiřitelnou tvář bohů, odvrácenou stranu požehnání, která musí existovat, aby rovnováha byla zachována? Co kdyby se zjevila ta, která dovedla jednou rukou přivolávat slunce a druhou ovládat zimní bouře a krupobití, která se dovedla usmívat a předávat moudrost, ale zároveň pozřít vaše srdce, která dovedla jednou rukou žehnat a druhou zabíjet?

„Vždyť přece všichni víme, jak ji zažehnat, ta zaříkání znám zpaměti i já,“ mávl rukou Oisín.

„Jako člověk nikdy nevíš, co se stane, když zavoláš bohy. Nikdy nemůžeš být připraven. Navíc, jsou věci, které se říkat nesmí.“ To jsem zase promluvila jako kněžka, kterou jsem se chtěla stát. Bylo snad málo příkladů toho,

že některé věci byly tak tajné a posvátné, že člověk zemřel jen při pohledu na ně? Bylo málo kouzel tak mocných, že člověk za jejich použití platil strašlivou cenu, bylo málo kouzel, za něž člověk platil životem? Už jen některá jména bohů byla tak mocná, že se nesměla vyslovit. Kdo by se jen odvážil ve večer samhainový, sám u nějaké tůně, třikrát zavolat tajná jména bohů, i kdyby toužil po jejich objetí? Kdo by se odvážil vyřknout zaklínadlo věštného rituálu *imbas forosnai*, aniž by byl připraven, že spatří tak strašlivou budoucnost, že se z toho už nikdy nevzpamatuje? Kdo by se odvážil použít strašnou kletbu *glám dícenn*, prastarou a mocnou, která dovede zničit i nejmocnější kněze a krále, stejně tak jako toho, kdo ji vysloví? Kdo by se odvážil překřížit špičky prstů a požádat bohy o jasnovidectví, aniž by pro to měl více než rozumný důvod? Kdo by se odvážil pozřít syrové maso obětovaného býka a spát posvátným spánkem, který odhaloval budoucího krále, aniž by byl vyškoleným knězem?

„Takže nechceš jít k sochám bohů?“ rozhodil naštvaně rukama Oisín.

„To jsem neřekla. Říkám jenom, že nemáš pokoušet bohy, když nevíš, co s nimi. Proti posvátnému kopci nic nenamítám, vždyť jsem to sama navrhla.“

„Tak pojďme! Pokud chceme k sochám bohů a ještě cestou zanechat v domku obětinu pro Drem, musíme to stihnout dřív, než se do *nemetonu* přesune velekněžka s arcidruidem a kdovíkolik dalších kněží,“ vyskočil Oisín a vyrazil. Já se rozeběhla za ním. Netrvalo dlouho a po krátké zastávce v chýši jsme dorazili k jednomu z posvátných kopců Stínového ostrova.

Ten kopec musel být *sídh*, proč by tam jinak dávní druidové vztyčili sochy bohů? Pahorek byl kdysi porostlý

lesem, dokud svatyně na Stínovém ostrově před třemi sty lety nezničili Římané, od té doby se však již stihlo mnohé napravit. Měsíc ozařoval temné siluety stromů s již opadaným listím. Trčely temné proti večernímu nebi jako zkroucené prsty prastarých podsvětních bohů, a my se prodírali houštinami, trnité šlahouny se nám zachytávaly o oděvy a od úst nám stoupala pára, neboť po zemi se již začínal plazit mráz. Konečně jsme stanuli na vrchu *sídhu*, kde stál kamenný oltář a kolem něj malý kamenný kruh. Vzadu, nedaleko za kruhem, před mohutným, ohořelým a mrtvým zbytkem obrovského dubu, který nedovedli ani Římané vyvrátit z kořenů, stály tři dřevěné sochy, prastaré a vyhlazené léty mrazů, dešťů, větrů a dotyků rukou a úst, a dokonce ohořelé. Nejspíš to byly jedny z mála soch, které se zachovaly po římském vypálení dywyllských svatyní. V noci jim nebylo vidět do tváře, ale nebylo to třeba, tváře bohů byly zahalené ve stínech tak, aby v nich každý mohl vidět ty své. Posvátno z toho místa přímo dýchalo. Představovala jsem si, jaké to bude, až sem za pár hodin přijdou kněží, zapálí samhainové ohně a budou skutečně vyvolávat bohy při obřadech, na které my jsme nesměli.

Na co jsme si to tady hráli? Protože krást se sem v tuto noc ještě před obřady, bez jasného úmyslu, se třemi ohořelými svítilnami, jen proto, že jsme chtěli zažít něco tajemného, nebylo nic jiného než pošetilá dětská hra. Chtěla jsem být u skutečného obřadu. Chtěla jsem mluvit se skutečnými bohy. A bylo mi v tu chvíli jedno, co mi mohou provést nebo že jim nebudu rozumět. Poklonila jsem se směrem ke starým sochám.

„Máš ty lampičky?“ zašeptala jsem, přestože nás nikdo z lidí nemohl slyšet. Bohové nás slyšeli. Toto místo

se neslušelo narušovat lidskými slovy, pokud ta slova nevolala bohy. Oisín vytáhl lampičky a křesadlo a začal křesat jiskry, zatímco já se pomalu blížila ke kamennému oltáři uprostřed kruhu. Jako by mne k němu něco táhlo. Oisín na mě cosi syčel, ale neposlouchala jsem ho. Postupovala jsem pomalu a opatrně, ale rozhodně, ani rychle, ani pomalu, oči upřené ke stínům božstev ve tmě.

Přistoupila jsem k oltáři, na plocho položenému kameni podobnému těm, které stály okolo, do jehož povrchu však byly vysekané posvátné znaky. Pečlivě jsem rozložila dlaně na kámen, aniž bych se o něj opírala, a pohlédla k nebi. Třikrát je třeba zavolat, aby přišli bohové.

„Cerridwen!" zvolala jsem do ticha. Na hranici svého zorného potle jsem spatřila, jak sebou Oisín se zapáleným světlem v ruce trhl. „Morrígan! Cailleach!"

A znovu.

„Matko Cerridwen! Královno Morrígan! Čarodějko Cailleach!"

A potřetí.

„Cerridwen, Paní kouzelného kotle! Morrígan, Vládkyně přízraků! Cailleach, Mocná se třemi tvářemi! Volám vás!"

Proč jen jsem si vybrala právě tyto tři, jedny z nejmocnějších a také nejstrašlivějších bohyní, které jsem vůbec znala, to nevím. Proč jsem nezavolala Luga, Pána světla? Proč ne Arianrhod, Paní měsíce a kola osudu? Proč ne Manannána dlícího v mořských síních? Proč ne Brigit, zářící a uzdravující bohyni? Snad proto, že byl Samhain. Snad proto, že přestože jsem nad tím tenkrát mnoho neuvažovala, v koutku mysli jsem tušila, že my lidé nikdy nemůžeme bohy pochopit, a proto nám

vždy budou připadat nějakým způsobem strašliví. Aby se v tomto světě zachovalo světlo, je třeba užít temnoty. Snad jsem již tenkrát tušila, že je ještě nejednou zavolám. Nebo tomu bylo naopak, a protože jsem je zavolala tenkrát, volala jsem je ještě mnohokrát?

Když jsem své bohyně volala potřetí, téměř jsem křičela. Po celém těle mi běhal mráz a vlasy na zátylku se mi ježily. Do ticha, které po mém výkřiku zaznělo jaksi nepatřičně, zavál poryv ostrého větru. Čekala jsem, že se něco stane. Ale nestalo se nic. Jen sochy bohů pod nebem se zdály zřetelnější, jako by se dívaly přímo na mne a vzaly na sebe tváře těch, které jsem zavolala. Položila jsem na oltář chléb, který jsem přinesla pro duchy předků, a jelikož jsem nic jiného neměla, ještě jsem vytáhla zpoza pasu nůž, lehce se řízla do prstu a nechala na kámen dopadnout tři kapky krve. Každou pro jednu bohyni, každou pro jednu z tváří těch, které jsem si zvolila za průvodkyně. A čekala jsem. Pořád se nic nedělo. Opatrně jsem se rozhlédla, ale nic jsem neviděla, jen větve houpající se ve větru. Ohlédla jsem se na Oisína, ale nikde jsem nezahlédla ani jeho. Neodvážila jsem se na něj zavolat. Neodvážila jsem se volat na člověka poté, co jsem zavolala na bohy.

V lese praskla větev a něco zašramotilo ve křoví. Vyplašeně jsem se ohlédla, vzápětí jsem trhla hlavou na druhou stranu, neboť zvuky se začaly hrnout ze všech stran. Nejprve jsem si myslela, že to je nějaké zvíře nebo že nás někdo našel tam, kde nemáme být. Snad jsme zapomněli na čas a zdrželi se na posvátném místě déle, než jsme chtěli, snad už se blíží průvod kněží, aby na vrchu vykonal půlnoční rituály. Ale pak jsem si uvědomila, že druidi a druidky by nikdy nedělali na posvátném místě takový hluk.

Těžké kroky se ze všech stran přibližovaly, někteří z těch lidí snad běželi. Obloha se náhle zdála jasnější, ale nikoliv denním světlem, spíše jakousi rudou září daleko za obzorem. Z dálky jsem slyšela řev a jekot, dupot běžících nohou se stále blížil. To už jsem opravdu dostala strach a schovala jsem se za sochy bohů. Křik byl čím dál hlasitější a do něho se ozývalo řinčení zbraní, pokřikování, nadávky a klení. A vtom se něco pohnulo za mnou. Krve by se ve mně nedořezal. Z lesa za božími sochami se začali scházet kněží a kněžky, procházeli kolem mne a stavěli se před kamenný kruh. Vůbec si mě nevšímali.

Byli oblečeni v obřadních pláštích, ale všimla jsem si, že pod nimi mají kalhoty, a všichni, muži i ženy, byli opásáni meči, přes ramena měli přehozené luky a toulce se šípy. Druidi s vyholeným pruhem na hlavě a dlouhými vlasy spuštěnými na záda, pevně semknutými rty a rukama položenýma na zbraních sestoupili o trochu níže. Druidky v černých rouchách a s rozpuštěnými vlasy stály uvnitř kamenného kruhu. Všichni měli tváře pomalované bojovými barvami. Jeden z nich, podle *torquesu* arcidruid, mohutně zadul na roh. V tu chvíli muži zkřížili prsty před hrudí, jako by všichni najednou chtěli zaklínat, zatímco ženy pozvedly paže k obloze. Druidky začaly monotónně recitovat a zpívat. Zpívaly prastarou bojovou píseň, píseň smrti, jejíž slova jsem slyšela zatím pouze jednou, neboť bylo zakázáno je zapisovat a pronášet se mohla, vyjma jejich předávání, pouze v případě nutnosti. Nepamatovala jsem si všechna slova přesně, ale poznala jsem je hned. Tuto píseň nešlo zapomenout. Poté se přidali s kletbami na rtech druidi, načež všichni zvedli levou nohu, takže stáli pouze na pravé, levou rukou si zakryli levé oko a jak tak stáli po způsobu jeřábů, sáhli do svých kapsářů a jako

jedno tělo odhodili do větru dlaně plné květů. Pak natáhli ruce do dálky. Věděla jsem, že odhodili hloh, protože to, co prováděli, byla kletba *glám dícenn*, kletba zlých slov. Pak začali jakoby jedněmi ústy proklínat své nepřátele.

Zuby mi drkotaly o sebe, víc hrůzou než zimou. Ruce jsem měla jako kus ledu a nohy se mi podlamovaly. Proti druidům se na kraji posvátného okrsku zjevovali vojáci v rudých oděvech a zbroji, lesknoucí se ve světle měsíce. Většina z nich se zastavila a s hrůzou pozorovala to příšerné divadlo, někteří dokonce couvali. Po chvíli se ovšem vzpamatovali a vypukl chaos.

Vojáci se vrhli na zaklínající druidy, a zatímco ti se chopili zbraní a bránili kamenný kruh, kněžky stále recitovaly a zpívaly. Zpívaly, zatímco druidové se zuřivě bili a snažili se držet nepřátele daleko od kamenného kruhu. Do země se vsakovala krev a barvila bílá druidská roucha, posvátné místo bylo znesvěceno krví prolitou bojem, a nikoliv obětí. Římané chroptěli na zemi vedle Keltů a po celém lese se nesl nasládlý pach, z něhož se mi dělalo zle.

Sebezuřivější obrana však nemohla proti náporu římských legionářů dlouho vydržet. Mrtví druidi padali k zemi jako bílé přízraky, a přestože je na jejich místech nahrazovaly neméně divoce bojující kněžky, kruh byl brzy prolomen. Římané se jako smrtící jedovatá vlna z prolomené hráze vrhli do kamenného kruhu a při svém zběsilém řádění pobíjeli poslední druidy. Zbylé kněžky, které ještě zůstaly na nejvyšším místě u oltáře, ječely jako šílené, proklínaly Římany a vrhaly se ně se svými ostrými kamennými dýkami, ale nakonec padaly jedna za druhou rukou Římanů, kteří je probodávali meči nebo jim rozbíjeli hlavy o posvátné kameny. Řev, nářek, chroptění a jekot byly nesnesitelné. Sochy bohů, náhle v hojnějším

počtu, než jsem si vybavovala, se řítily k zemi, kameny zasvěcené bohům a potřísněné krví byly vytrhávány ze svých míst a já náhle pochopila, jaká zář se to leskne na nebesích. Celý *nemeton* hořel, nejposvátnější místa Stínového ostrova stravovaly jazyky šlehajících plamenů, rudé jako římské pláště. Na tohle se nikdo nemohl vydržet dlouho dívat. Jen šílenci nebo bohové.

Zakryla jsem si oči a zakřičela až z hloubi duše. Zvuk, který se mi vydral z hrdla, byl křikem všech přítomných mužů a žen, výkřik stoleté hrůzy a tisícileté viny, výkřik prastarého zoufalství, ze kterého jsme byli všichni ukováni.

Poté se svět zahalil do tmy.

V

„Ale bylo to tak... tak skutečné," koktala jsem a cvakala zuby o okraj nádoby s horkou medovinou. Obvykle jsme ji neměli dovoleno pít, ale když se ukázalo, v jakém jsem stavu, Merwyn mi jí vtiskl do ruky plný pohár. „Viděla jsem to... viděla jsem... jak dobyli Stínový ostrov," zašeptala jsem s hrůzou.

Nevím přesně, jak jsem se dostala z lesa zpět. Najednou jsme s Oisínem seděli v jedné z budov na Dywyllu, já pila horkou medovinu a Oisín bledý jako stěna seděl vedle mne, hnědé vlasy rozcuchané, oči unavené a rty semknuté, zatímco stráž nad námi držel mračící se Merwyn.

„Pěkně to schytáte," oznámil nám. „A nemysli si, že jako svého příbuzného tě Talhaiarn něčeho ušetří, z vlastní zkušenosti mohu říci, že to bude ještě mnohem horší," blýskl očima po Oisínovi. Pak se rozhostilo mlčení.

Stále jsem si v hlavě přemílala tu hrůznou scénu. Odkud se to tam celé vzalo? Opravdu se otevřely dveře mezi světy a zahlédla jsem kus minulosti? Protože co jiného než zničení posvátných míst na Dywyllu při dobytí Římany to mohlo být?

„Viděl jsi..." oslovila jsem Oisína a kousla se do rtu. „Myslíš, že..." začala jsem znovu, a když jsem se mu podívala do očí, pomalu zavrtěl hlavou.

„Ty jsi to neviděl," zašeptala jsem a upřela zrak do poháru.

„Stála jsi tam jako zařezaná a třeštila oči do tmy," řekl po chvíli Oisín. „Něco jsi šeptala, ale nerozuměl jsem ti. Povídal jsem, ať jdeme pryč, protože to bylo celé tak divné... A pak jsi začala tak strašně křičet..."

Ve dveřích místnosti se zjevili Gwendydd a Talhaiarn a my se s Oisínem k sobě schoulili na lavici, protože oba vypadali jako zosobnění samotného hněvu bohů. Gwendydd, vysoká a štíhlá, měla přísně stažené rty a její šedomodré oči s drobnými vráskami byly jako z kamene. Tyčila se nad námi v černém rouchu se stříbrným pásem zdobeným srpkovitou sponou ve tvaru měsíce, které měla zřejmě na sobě ještě od samhainového rituálu. Zpod jantarem vykládané čelenky se jí uvolnilo několik vlasů, které už začínaly prokvétat stříbrem. Talhaiarn, muž, který by mohl být stejně dobře velitelem válečníků jako arcidruidem a nejvyšším věštcem, s vyholeným kněžským pruhem na hlavě a kaštanovými vlasy spletenými po svátečním způsobu, oděn v arcidruidském rouchu a s bílým vlněným pláštěm přes ramena, si nás přísně měřil pohledem. Odložil do rohu místnosti hůl, odznak svého postavení, založil si na hrudi paže potetované druidskými znameními a s huňatým obočím zlostně staženým nesouhlasně vrtěl hlavou.

„Čí to byl nápad?“ zeptal se přísně.

Mlčela jsem. I Oisín mlčel.

„Potřetí se ptát nebudu. Čí to byl nápad?“ zopakoval výhrůžně Talhaiarn a pečlivě odsekával každé slovo, na každé slabice děsivý důraz.

„Jít na posvátný kopec byl můj nápad,“ pípla jsem.

Gwendydd se ke mně pomalu přiblížila. „Tak,“ řekla jenom.

„Ale to já vymyslel, že bychom mohli zavolat bohy,“ pronesl Oisín. Kdybych nebyla tak unavená a vyděšená, nadala bych mu do hlupáků, což jsem si umínila učinit, jakmile nás arcidruid a velekněžka propustí. Jako bychom nebyli v již dost velkém průšvihu.

„Tak tvůj nápad," protáhla Gwendydd. „Ale provedla ho Eimhir."

„Nevěděla jsem, co se stane," zašeptala jsem.

„Pochopitelně, že jsi to nevěděla," vyštěkla Gwendydd, „proto také rituály nemá provádět ten, kdo o nich nic neví a kdo se na ně nepřipravil. To ses za těch sedm let nic nenaučila?" Ani příliš nezvyšovala hlas, ale mluvila tak ledově a přísně, že bych byla raději, kdyby křičela. Pak odtáhla Oisína a mě si vzal na starost arcidruid. Myslela jsem si, že mne snad zakousne nebo zašlápne, ale jen si sedl naproti mně a klidně pronesl:

„A teď mi přesně povíš, co jsi řekla a co jsi potom viděla."

Položila jsem poloprázdný pohár na lavici vedle sebe. Nechtěla jsem o tom mluvit. Nechtěla jsem takové... věci pojmenovat nahlas, ale arcidruida nešlo neuposlechnout. Přesto jsem mlčela.

„Povíš mi to, ať se ti to líbí nebo ne. Když ses namočila do záležitostí bohů, musíš nést následky až do konce. Když jsi jednou začala něco takového, musíš to i dokončit. Vyvoláš-li bouři, musíš počítat s tím, že přijde, a musíš jí pak stát čelem. Tak to je. Pravda proti světu."

Přikývla jsem a začala pomalu, přerývaně vyprávět. Několikrát jsem se zastavila uprostřed věty a nemohla pokračovat, nemohla jsem ani najít správná slova, abych popsala, co jsem na kopci viděla. Ruce se mi třásly a hlas lámal. V tu chvíli jsem byla jen vystrašené dítě, chtěla jsem se někam schovat, chtěla jsem se rozplakat, protože jsem cítila, jak mne slzy pálí v hrdle a jak je nejde polknout, ale ani vyplakat. Jako by uvnitř mě něco vyschlo, jako by se něco zlomilo.

Arcidruid během mého vyprávění jen pokyvoval hlavou.

„Víš, co to bylo?“ zeptal se potom.

Provinile jsem přitakala na znamení souhlasu. „Alespoň si myslím, že vím. Myslím, že jsem viděla, jak Římané zaútočili na Stínový ostrov, tehdy, před třemi sty lety.“ Odmlčela jsem se. „Oisín to neviděl,“ pohlédla jsem pak ustrašeně Talhaiarnovi do očí. „Prostě to neviděl. A já jsem byla najednou uprostřed toho. Bylo to tím, že jsem... že jsem ty bohy zavolala já?“

Arcidruid si mne zkoumavě měřil.

„Možná,“ řekl pak pomalu. „Možná by Oisín nic neviděl, ani kdyby je zavolal. Ale on je nezavolal, takže v tom nakonec není žádný rozdíl. Když závoj neodhrneš, nemůžeš být schopna vidět, co je za ním. Když jej odhrneš, mohou tě věci za ním sežehnout.“

„Uvidím to teď pořád,“ zajíkla jsem se. „Když zavřu oči. Když se zadívám na dywyllské kopce. Bude mne to v noci budit ze spaní, vím to.“

Talhaiarn přikyvoval. „Ano, to bude. To je tvůj trest. Nebudu se namáhat tím, že bych ti opakoval posvátné zákony a pravidla, sám jsem tě z nich zkoušel a vím, že je znáš více než dobře. Řeknu ti teď ale jedno, Eimhir. Nikdy, nikdy, rozumíš, nikdy nevolej bohy, když opravdu nechceš, aby přišli. Protože když přijdou, nedovedeme jim porozumět ani je zastavit. Můžeš je zavolat, dokonce můžeš za určitých okolností využít část jejich moci, ale nikdy nemůžeš předvídat, co udělají. Zavolej je, ale pak počítej s tím, že přijdou a budou jednat podle svých zákonů, nikoliv podle tvých. Neznají lidské dobro a zlo ani lidskou spravedlnost, nepochopí lidskou touhu nebo lidské chyby. Naše zákony je nepoutají, náš čas pro ně

neplatí. Naše hranice je nezastaví. Toto byla pouze malá ukázka. Chceš-li s bohy jednat, chceš-li s bohy hovořit, musíš se mnoho učit a cvičit. A přesto tě to nezachrání. Neříkám to jako arcidruid, ale jako nejvyšší věštec, sám jsem to zažil na vlastní kůži."

„Myslela jsem si, že nemám... nadání na vidění," hlesla jsem.

Talhaiarn se ušklíbl. „Myslel jsem, že ses velmi snažila je mít."

Provinile jsem stiskla rty a zahleděla se do země.

„To, co se ti přihodilo, není příliš otázkou nadání. Tedy nějaké předpoklady k tomu člověk musí mít, ale..." roztržitě si promnul bradu a odmlčel se. „Naučím tě to, chceš-li. Avšak dobře si to rozmysli. Ostatně tvá přítelkyně Elen ti jistě vyprávěla, co vídává při věšteckých lekcích ona. Zatím jde sice o pouhé zmatené obrazy, ale myslím, že rozumí nástrahám hledění za závoje lépe než ty. Nebo se možná jenom bojí," připustil zamyšleně. „Nu, na tom teď nesejde. Třeba se ukáže, že tvá vize byla způsobená Samhainem a nic takového už neuvidíš. Možná tě bohové chtěli pouze varovat. Je ovšem mou povinností jako arcidruida tě vyzkoušet. Vím, že ses vždy zajímala o božské věci a studuješ rituály a magii. Pokud si vycvičíš i dar dalekého pohledu, mnoho ti to pomůže, ale pak už nebude možné couvnout. Rozumíš tomu?"

Přitakala jsem, i když si myslím, že celý smysl a veškeré důsledky arcidruidových slov jsem tenkrát nemohla pochopit ani zbla.

„Nyní ti uložím trest. Bohové tě potrestali po svém způsobu, ale musíš být potrestána i lidmi. Můžete být rádi, že jste dopadli ještě takto. Zahrávali jste si s mocnostmi, na které nestačíte. Mohlo to pro vás skončit skutečně

špatně! Dostanete trest oba, ty i Oisín, a na podílu viny mi teď nezáleží. Alespoň jeden z vás měl mít tolik rozumu, aby se zastavil. Neuposlechli jste zákony, a to se mezi druidy netrpí."

Oba jsme s Oisínem dostali pořádný výprask, první ránu jsem ovšem přivítala téměř s úlevou, protože když jsem dostala útlým proutkem, zabolelo to tak, že jsem konečně mohla vyplakat všechnu tu hrůzu, která se mi uhnízdila v mysli.

Kdybychom skutečně porušili druidské zákony, stalo by se něco strašného, byli bychom souzeni druidskou radou a možná i vyhnáni z ostrova nebo odsouzeni na smrt. Dokonce na nás mohl být svolán hněv bohů, i když jsem usoudila, že bohové se teď hněvají dostatečně. Jelikož jsme ale byli pouze dětmi a překročili jsme sice arcidruidův zákaz, nikoliv však posvátný zákon, byl trest vlastně celkem mírný. Protože jsme si zahrávali s věcmi, na které jsme neměli znalosti ani právo, museli jsme podstoupit očistné obřady a po tři úplňky jsme byli vyloučeni ze společenství, jedli stranou od ostatních na kraji síně, spali mimo ložnice, které jsme běžně sdíleli se svými spolužáky, a posluhovali druidům. Při výuce jsme mohli jenom poslouchat a museli sedět odděleně od ostatních, účastnit se společné práce jsme měli zakázáno. Ještěže nikdo nezakázal, aby s námi ostatní mohli mluvit, přestože jsme se samozřejmě nesměli s nikým moc vybavovat. Obávám se, že to by Kenan, Adeon ani Elen nedodrželi, a za chvíli by nás s jiným trestem následovali.

Opravdovým trestem byly ovšem, jak poznamenal Talhaiarn, moje noční můry. Nenáviděla jsem je, a koutkem duše už rozuměla Elen, která věštkyní být nechtěla. Nicméně i když obrazy, které se mi z té hrůzné vize

vracely, byly strašlivé, troufale jsem si přála vidět víc, i kdyby mne to mělo zničit. Přála jsem si vidět minulost i budoucnost. Přála jsem si vědět, rozumět, znát.

Později mne Talhaiarn a Gwendydd začali učit spolu s Elen, Sian a dalšími dvěma chlapci, ale byla jsem to já, kdo se do učení nejvíce ponořil. Až do noci jsem sedávala nad svitky, hodiny opakovala rituální slova po kněžích, nevadilo mi dlít nad věšteckými nádobami, i když jsem v nich často nic neviděla – rozhodně jsem se po té noci náhle nestala kněžkou a věštkyní. Ale chtěla jsem se někým takovým stát. Bylo mi zle, když jsem obětovala své první zvíře, přestože to byl jen malý pták, a ruce se mi třásly, když jsem jeho krví kreslila posvátné znaky. Když jsem poprvé okusila rituální syrové maso, myslela jsem, že se pozvracím. Při prvním náznaku souvislého obrazu ve vodní hladině jsem převrátila misku a utekla za Oisínem do chýše staré Drem.

Podivný Samhain a následný sdílený trest nás s Oisínem ještě více sblížily. Myslím, že tenkrát jsme oba pochopili, že společná vina k sobě dovede poutat mnohem pevněji než společné dobře myšlené činy a sdílené čestné úmysly. Až mnohem později jsme měli zjistit, že je tomu i naopak, a společné dobře míněné činy a čestné úmysly dovedou, stejně jako vina, mezi lidmi vykopat hluboké propasti a utvořit neproniknutelná černá mračna.

VI

Toho roku provolal císař Gratianus vojevůdce Theodosia po jeho úspěšném zásahu proti Gótům a Sarmatům u řeky Danubius *augustem* a císařem východu, nástupcem svého strýce Valenta. Přesně jak říkal můj otec, Theodosius byl velice ctižádostivý muž, a když už se dostal až na vrchol římského impéria, začal na svém území okamžitě jednat. Namísto aby pokračoval v bojích s Góty, povídalo se, že je nepokrytě uplácí a verbuje do římské armády. Později se ukázalo, že je více než obratný, vypočítavý a vychytralý politik, a to jsme tenkrát ještě vůbec nemohli tušit, jaké nám z Theodosia na trůně vzejdou jednou potíže.

Na Beltaine, svátek, který zahajoval dobu květů a úrody, podobně jako Samhain odděloval čas zimy a temnoty, odjížděla i toho roku většina žáků z druidské školy na oslavy domů. Mnoho z nás se ovšem sešlo na hradišti velekrále Outhama, protože zatímco na posvátných místech kněží prováděli své rituály, na dvoře velekrále a všude kolem se v ten čas vždy konaly vyhlášené oslavy, stoly se prohýbaly pod dobrotami, víno, pivo i medovina tekly proudem, zpívalo se, tančilo a hrálo, prováděly se veřejné oběti, zapalovaly se beltainské ohně. Mezi ohni se prováděl dobytek, poté se přeskakovaly a milenci je ruku v ruce opouštěli a ztráceli se ve tmě, tančilo se na lukách a naslouchalo písním bardů. Takovou slávu si jen málokdo ze vznešených druidů nechal ujít, ostatně to byla také příležitost setkat se s různými významnými lidmi. Na Outhamovo hradiště se u příležitosti Beltainu vypravil i můj otec, a já

přicestovala spolu s Kenanem, Elen a Adeonem rovnou do velekrálova sídla Kamaletu, ještě s Oisínem, dalšími dvěma děvčaty a jedním chlapcem, a k naší velké nelibosti také s Gwendyddinou neteří Sian, kolem níž ty zbylé dvě neustále poskakovaly.

Pokud jsme si ovšem mysleli, že budeme jako obvykle pobíhat po hradišti, hledat jeho zastrčená zákoutí a skrýše a vymýšlet tam neplechy, chodit tajně mlsat do kuchyně nebo si se Sian a jejími kamarádkami provádět drobné naschvály, tentokrát jsme se spletli. Ukázalo se, že jsme již příliš vyrostli. V druidských kruzích bylo obvyklé, že člověk vstoupil do dospělosti okolo sedmnáctého roku, ale přece jen jsme již nebyli považováni za děti, které si mohou běhat, kam se jim zachce, a kterých si kromě jejich chůvy nikdo nevšímá. Pokud jsme nemuseli pomáhat s přípravami oslav nebo dohlížet na Adeona, jeho dva mladší spolužáky a Ursulu, Dynodovu sedmiletou dceru, museli jsme stát vyšňoření na nádvoří Kamaletu a vítat hosty, ujišťovat se, že je dobře postaráno o jejich koně nebo šaty, zdvořile si povídat se stejně starými potomky z druidských rodin, dolévat číše při večeřích. Naši rodiče chtěli, ať se díváme, ať posloucháme. Jednou nás dokonce donutili strávit celý den u soudních pří, které před beltainskými oslavami rozsuzoval sám velekrál. Byla to hrozná nuda, od rána do večera jsme museli sedět na křeslech na velkém nádvoří Outhamova sídla a poslouchat nezáživné stížnosti druidů i obyčejných obchodníků a venkovanů. Toho dne směl před velekrále přistoupit se svými potížemi každý, a velekrál pak o přích či žádostech prosebníků rozhodoval. Nechápala jsem, jak to může vydržet poslouchat, já se na svém sedadle ošívala, slunce mi pražilo na hlavu a asi u třetí

osoby jsem přestala dávat pozor, protože polovině předkládaných stížností jsem nerozuměla a druhá polovina se týkala naprosto nezáživných a hloupých záležitostí. V duchu jsem si opakovala dlouhé básně a písně a celý den jsem považovala za naprostou ztrátu času. Myslím, že mí přátelé na tom nebyli o mnoho lépe, Elen neustále šoupala nohama, Oisín si okusoval nehty a s Kenanem, který seděl naproti mně, jsme na sebe každou chvíli dělali obličeje. Dokonce i královna mohla po zahajovací ceremoniální části odejít, ale my tam museli sedět dál. Tentokrát jsme to byli my, kdo záviděl Adeonovi a jeho vrstevníkům.

Když nás ovšem příbuzní občas nechali, abychom s nimi seděli u soukromé večeře v malé jídelně nebo v pokoji jednoho z rodičů, a jen tak mezi řečí se začali bavit o vážných věcech, jako by to byla ta nejpřirozenější věc na světě, jak jsme si připadali vážní a dospělí! Napínali jsme uši, aby nám nic neuniklo, culili se na sebe a mohli pýchou prasknout. Nemuseli jsme se vyptávat jako malé děti, které tahají dospělé za rukáv a dožadují se pozornosti, vysloužili jsme si sedět s nimi u jednoho stolu jako rovní s rovnými. Člověk se nad tím musí usmát. Nikdy nám ani nepřišlo na mysl, že to sice nebyly rozhovory pro cizí uši, ale že to také nebylo nic jiného než tlachání u večeře a že nikdy neřekli nic, co bychom se stejně dříve nebo později nedozvěděli. Kam by nás také na hradišti přecpaném návštěvníky a hosty měli uklidit? Mysleli jsme si, že se účastníme důležitých porad, že nás chtějí zasvětit do tajemství svých vysokých her, mysleli jsme si, že jsme dospělí. Ve skutečnosti nás chtěli připravit na další válku, protože už stála za dveřmi. Vzpomínám si na ten večer, kdy jsem to pochopila.

Na stole v malé jídelně byla spousta pochoutek, až se sliny sbíhaly, ale téměř nikdo nic nejedl. Kenanova matka Thametes prkenně seděla v křesle a štíhlými prsty trhala na kousky chlebovou placku, z níž nepozřela ani sousto, můj otec jednou rukou nepřítomně míchal omáčku, druhou si podpíral hlavu a mračil se, velekrál zachmuřeně upíjel medovinu. Nějakou dobu se snažili mluvit o obyčejných věcech – opravách Karadawcova hradiště, nové manželce knížete Gwerna, účtech pro obchodníka, který dodával na Kamalet sůl. Ale slova jim skřípala v ústech, strojeně se usmívali, nechávali věty nedokončené a na položené otázky nikdo neodpovídal. Jejich napjaté a roztržité chování se přeneslo i na mě, Elen a Kenana. Když jsem na večeři přišla, měla jsem po celém dni takový hlad, že jsem nevěděla, na co se vrhnout dřív, ale najednou mě na jídlo úplně přešla chuť.

„Říkám vám znovu, s Theodosiem rozhodně nebude snadné pořízení," pronesl pak zcela bez úvodu můj otec, a jako by prolomil nějakou kletbu, jako by se najednou všichni vrátili zpátky, sem, k dubovému stolu na kamaletském hradišti, protože najednou ta místnost začala být skutečná, najednou se řeklo nahlas něco, co jim všem dělalo vrásky na čele a co se jim tolik přemílalo v hlavách, že se nemohli soustředit na nic jiného. „Zdá se, že s Góty si poradil celkem obstojně, tudíž zprávy o Guithelinovi mohou být klidně pravdivé."

Outham se zhluboka nadechl a podrbal se v šedivějících vlasech. Dynod nevydržel sedět na místě, vstal a roztěkaně začal přecházet po místnosti, zatímco můj otec se docela pohodlně opřel a rozvalil na židli, téměř s úlevou, že už se konečně tnulo do živého. V Thametině tváři se nepohnul ani sval, jen lehce natočila hlavu

a střetla se pohledem s paní Goewin, slavnou válečnicí, jejíž umění se osvědčilo v nejedné bitvě. Když princezna promluvila, její hlas zněl ostře a jasně.

„Neříkala jsem vám již tenkrát před lety, že s Guithelinem a všemi těmi Trahernovými nohsledy se mělo zatočit jednou provždy? Tehdy, když Trahern zabral zemi a ty, bratře, jsi musel prchnout na sever? Už tehdy jsem věděla, že s ním budou potíže! A tady to máte, došlo na má slova," rozhodila rukama. Mluvili o staré válce, která se odehrála již před lety. Vojevůdce Trahern, z poloviny Kelt a z poloviny Říman, ve službách římského impéria, na příkaz císaře s několika legiemi obsadil zemi a Outhama vyštval do vyhnanství. Proslýchalo se, že Guithelin, jeden z Trahernových nejvyšších velitelů, který po válce prchl na kontinent, se chystá, jak jinak než ve spojenectví s někým z Římanů, vrátit a znovu dobýt ztracené pozice. Guithelin byl z dostatečně vznešeného druidského rodu na to, aby si dělal nároky na vysoká místa na Albionu.

„To, že Guithelin zabil tvého muže a pod Trahernovým velením rozprášil jeho vojsko je sice strašná věc, ale musel jsem tenkrát spolupracovat s Theodosiem, a řekl jsem, že se k té věci nebudeme vracet," otočil se ke své sestře unaveně velekrál.

Thametes mávla rukou. „Ano, nemluvme o tom, protože jsme to probrali již tisíckrát a nikdy se na tom neshodneme. Nicméně tady vidíš, že jsem měla pravdu, tady je výsledek toho tvého bratříčkování se s Římany. Ustoupil jsi tenkrát Theodosiovi a nyní ti jeho syn dýchá na krk a v ruce drží dýku."

„A co jsem měl tenkrát asi tak dělat?" odvětil ostře Outham. „Kromě toho, spolupracoval jsem s Theodosiem

jen dokud to bylo třeba, jinak by tady nikdo z nás dnes neseděl. Zapomněla jsi na prokonsula Honoria?“

„Ovšemže ne. Ostatně byla jsem to já a kníže Heinin, kdo ti v té věci nadmíru pomohl,“ rozčilovala se Thametes. „Nicméně, co se stalo, stalo se, mluvme o Theodosiovi a Guithelinovi,“ dodala mírněji. „Říkal jsi, že se Guithelin spojil s Theodosiovými lidmi, Dynode?“

„Něco takového vskutku mí zvědové zaslechli, to ale samozřejmě nemusí být pravda.“

„Ale může. Guithelin je sice po matce Kelt, ale jeho albionská krev se v něm srazila a požrala ji ta římská polovina. Již dlouho slouží Římanům, a slouží jim dobře, alespoň prozatím, takže je klidně možné, že mu důvěřují natolik, aby mu mu vložili do rukou takovou moc,“ uvažovala Goewin, která měla jako významná velitelka odbojných východních kmenů s potyčkami s Římem značné zkušenosti.

„A Guithelin se zajisté rád chopí příležitosti získat na Albionu vliv,“ vložil se do hovoru můj otec. „Díky svému vysokému původu si jistě dělá nárok na vládu alespoň nad částí území, a co si budeme nalhávat – Outhame, promineš – Římané by zajisté raději viděli v Britannii nějakého mocného vladaře, který jim půjde na ruku, klientského vládce, jak říkají, než velekrále jmenovaného po starém způsobu, který odstranil jejich prokonsula a je podporován kmeny, jež odjakživa nenáviděly Řím.“

Jako by na nás zapomněli. Propadli se do světa, kde jsme přestali existovat, najednou zostřili své smysly a zároveň jako by se odpoutali od veškerého okolního dění, jako šelmy stopující svou kořist, nevražíce přitom i jeden na druhého. Bylo to poprvé, kdy jsem viděla zblízka, jak přestali být lidmi, které jsme znali, a stali se pouze

vládci, kněžími, válečníky. Střetla jsem se očima s Kenanem a Elen. Ani jsme nedutali a viseli jim na rtech, bála jsem se pohnout byť jediným prstem, abych kouzlo neprolomila, abych je na nás znovu neupozornila, ač jsem si zároveň připadala nepatřičně, jako bychom tady neměli být.

„Měli bychom poslat k Melgovi a Waniovi," promluvila znovu Goewin.

„To si opravdu myslíš, že Piktové nám pomohou proti Guithelinovi? Oni za mnou jako za velekrálem nikdy nestáli, na ně bych se rozhodně nespoléhal," opáčil rozhodně Outham.

„A co rádce císaře Gratiana, Ausonius? Je to přece původem Kelt, a přestože se prohlásil za křesťana, aby měl pokoj, říká se o něm, že dál ctí naše bohy a sepisuje dokonce spisy o věštění a posvátných číslech. Co kdybychom se spojili s ním?" nadhodil Dynod.

„Co já vím, Ausonius se Kelty zabývá spíš pro zábavu ve svém volném čase," ušklíbl se pohrdlivě můj otec, „dávno je víc Římanem než Keltem. Někdo, jehož prsty tak pevně obemykají císařský stolec, na němž sedí mladičký Gratianus, nebude riskovat spojení s někým, komu jde Theodosius po krku."

„Nezapomínejte také, že z druhé strany máme vládce Vznešeného ostrova. Jak všichni víte, po smrti pirátského krále Eochaida ovládá moře kolem Ériu Crimthann, ale rvou se tam všichni ti Eochaidovi synové, z nichž někteří si svým počínáním opravdu nezadají s pirátskými nájezdy svého otce. Všichni vědí, že pobřeží není bezpečné. Je třeba se znovu vrátit k tomu, že Stínový ostrov není příliš důkladně chráněný," vnesla Thametes do hovoru novou záležitost.

„Na Dywyll si Eochaid netroufne, nic moc by tím nezískal," mávla rukou Goewin. „A pokud jde o výchozí stanoviště jeho nájezdů, z Ériu se mu vyjíždí dost dobře. Spíš mne znepokojuje, že na rozdíl od nás vychází vcelku obstojně s Pikty."

„Myslíte tedy, že Piktové by nám opravdu nepomohli?" zeptal se znovu můj otec. „Nebo další severní kmeny, jejichž vládci s Pikty uzavřeli dohody? Proti Guithelinovi a Římanům jsme přece všichni v téže kaši."

„Naopak," odvětil velekrál, „pokud vím, Melga a Wanius s Římany uzavřeli jakési dohody, ze kterých jim plyne nemálo zisku, a rozhodně bych se nespoléhal na to, že by se jej pro nic za nic vzdali."

„Takže si to shrňme," začala Thametes vypočítávat na prstech, „z východu na nás pochoduje zrádný Guithelin s tichou podporou Theodosia i Gratiana a chystá se Outhama svrhnout. Na severu vládnou piktští králové Wanius a Melga, kteří nikdy nebyli našimi přáteli, a nevíme, zdali dokonce nemají nějakou dohodu s Guithelinem nebo se samotnými římskými císaři. Na západě vládne Crimthann, který válčí se syny Eochaida a který zřejmě s piktskými kmeny vychází více než dobře. Navíc bych ráda podotkla, že mnoho albionských kmenů se rozhodně k Římanům nestaví jako otevření nepřátelé. To opravdu není dobré postavení," zachmuřila se. Po chvíli se otočila přímo na svého bratra. „Měl bys svolat válečnou radu," pronesla velice vážně.

Outham zamyšleně pokyvoval hlavou. „Víš, jak budou lidé reptat, když to není tak dlouho, co sedím konečně pevně na trůně, na nějž mě sami dosadili, a už se má moc začíná hroutit? Ostatně, kolik mužů má manželky či zetě a snachy z původně římské aristokracie, mě

nevyjímaje? A kolik příbuzných a příznivců tu má Guithelin? Svrhnout prokonsula byla jedna věc, jednat ovšem otevřeně proti vojsku, které vede vojevůdce druidského původu a které má podporu samotných římských císařů, to nebude snadné."

„Thametes má ovšem pravdu, můj králi," narovnal se v křesle můj otec. „Nemůžeme čekat, až Guithelin přijde, musíme se začít připravovat. Jinak se přižene jako bouře a smete vše, co jsme léta budovali. Ať se nám to líbí nebo ne, musíme se začít připravovat na válku."

Po otcově promluvě se k mému velkému překvapení velekrál obrátil přímo na nás. Přece jen na nás nezapomněli. Outham se každému z nás zadíval do očí, a díval se až příliš dlouho. Měla jsem téměř nutkání se před jeho pohledem skrčit, ale ani jsem se nepohnula. Výhrůžně zašeptal:

„O ničem z toho, co jste tu slyšeli, nebudete mluvit, alespoň prozatím. Je dobře, že jste to slyšeli. Nebude trvat dlouho a možná budete činit podobná rozhodnutí, jaká my dnes. Je nejvyšší čas, abyste se něčemu přiučili."

VII

Po cestě zpět z beltainských oslav jsme se spolu s Merwynem, který jel za svým otcem na Stínový ostrov, připojili k družině princezny Thametes. Tentokrát s námi jela i malá Ursula, tiché a nesmělé děvče, které za mnou a Elen během návštěvy Kamaletu neustále cupitalo, nadšené, že má najednou kolem sebe starší dívky, a při cestě stále brebentilo. Její otec usoudil, že bude vzhledem k situaci v zemi bezpečnější poslat ji namísto dumnonijské školy na Stínový ostrov, zatímco velekrál bude se svými bratry zasedat ve válečných radách. Než jsme se ovšem vrátili k učení, čekala nás ještě návštěva Segontia, římského města, kam mířila Thametes, aby dle dohody s velekrálem a mým otcem navštívila jednoho z tamějších významných mužů.

S děvčaty z královské rodiny mi bylo občas dovoleno rozvalovat se v obrovských Thametiných nosítkách, když si nás dala zavolat nebo sama v nosítkách jela. Velice často ovšem dávala přednost jízdě na koni, a to se mi líbilo.

Na Thametes se mi vůbec leccos líbilo. Podle mého dětského rozumu si měl otec, když už se musel po smrti mé matky znovu ženit, vzít princeznu Thametes, jejíž manžel padl v bitvě. Taková nevlastní matka by se mi líbila mnohem více než chladná Olwyn. Kenan by zase bral za otce knížete Heinina, takže jako dětem nám přišlo naprosto hloupé zabývat se něčím jako politickou pozicí Thametes, otcovým sňatkem s dcerou jednoho z předních kmenů, který nikdy nebyl Outhamovým přímým spojencem, nebo snad něčím takovým jako city či plány našich rodičů. Na co by si ti dva v našich očích mohli stěžovat?

Olwyn, druhá žena mého otce, pochopitelně potomek významné druidské rodiny, vypadala jako krásná víla z tajemné země, a přesně takovým dojmem i působila. Když jsem ji jako malá viděla poprvé, plavovlasou, s *torquesem* okolo krku, v zelených šatech vyšívaných zlatou nití a sepnutých několika bronzovými sponami, bála jsem se byť jen dotknout jejího oděvu. Nebála jsem se, že zmizí, ale že bych na ní snad mohla něco poničit. Olwyn na mne nikdy nebyla zlá, ostatně, na to jsme se znaly příliš málo, a vždy jsme se k sobě chovaly se zdvořilým odstupem. Připadala mi jako vytesaná z ledu nebo stvořená z mlhy, přesně jako ty víly, jež tolik připomínala a jež jsou sice nadpozemsky krásné, ale o nichž se v příbězích říká, že nechápou lidská hnutí mysli a z lidských citů jsou nanejvýš udivené. Vždy na mne působila jako nějaký otcův šperk z jiného světa, chladný a cizí, někdo, kdo nejen že nás nedokáže chápat, ale koho ani nikdo z jejího okolí nemůže zajímat, upoutat a dokonce ani rozzlobit. A přesně taková byla později i její dcera, má nevlastní sestra Ivoira, i když k tomu zdědila ctižádostivost a rozhodnost našeho otce. Zatímco Olwyn byla jako mlha, Ivoira byla jako sníh. Ale co jsem o ní vlastně věděla? Možná jsem ji soudila příliš přísně. Nicméně to bych předbíhala.

Thametes se na rozdíl od mého otce podruhé nevdala a zůstala vdovou, a setrvala také na svém místě u královského dvora. Podle toho, co se povídalo, a jak jsem Thametes také sama poznala, byla více než schopným státníkem a již za života Kenanova otce byli spolu s mým otcem hlavními rádci velekrále Outhama.

Jak bylo vidět z Outhamova celoživotního jednání, on sám by se možná spokojil s postavením kmenového

krále spolupracujícího s Římany – vždyť jej koneckonců Římané kdysi uznávali coby vládce pod jménem Octavius a později uzavíral dohody s velitelem Theodosiem, bez jehož pomoci by se ostatně možná nikdy nedostal z obléhaného Londinia. To by ovšem nesměla být doba taková, jaká byla, a nesměl by mít za rádce Thametes, Karadawca a později i Dynoda, a k tomu navíc mého otce. A tak sotva tehdy Theodosius zmizel za zelenými kopci, jeho rádci mu začali hučet do uší a další knížata začala reptat, takže už i samotnému Outhamovi se situace přestávala zamlouvat, což mělo za následek vzpouru proti prokonsulovi. Je ovšem třeba říci, že prokonsul Honorius nebyl právě oblíbený muž. Nad jeho odstraněním většina vysoce postavených Římanů, kteří měli co do činění s domácí britonskou vládou, raději milostivě přivřela oči. Nynější císař Theodosius, syn starého Theodosia, sídlící kdesi v daleké východní Thessaloniké, a mladičký Gratianus se svým našeptavačem Ausoniem, kteří do vzpurné Britannie podle Dynodových zpráv posílali několik legií, to bylo něco jiného.

A proto jsme nyní s Thametes seděly v jejích nosítkách, která přes veškerý přepych a zdobnost nebyla, jako ostatně žádná nosítka, nijak zvláště pohodlná, a mířily směrem k Segontiu.

Thametes pochopitelně nechtěla vjíždět do Segontia s celou parádou, protože tak by si nás kdekdo všiml. Takový neohlášený ozbrojený průvod by v některých očích nemusel vypadat zrovna dobře. Nehledě na skutečné vztahy mezi různými skupinami keltských druidů a římských úředníků, nemluvě už vůbec o zprávách o Theodosiově politice a zamýšleném Guithelinově tažení, oficiálně byli přece Římané a Keltové zrovna nepřátelé,

a veškerý Řím měl stát za zrádně zavražděným prokonsulem, zatímco všichni Keltové měli jako jeden muž pozvedat zbraně za svého velekrále a svou zemi. Piktové byli jen otravný, modře pomalovaný hmyz na severu, a o ostrov Ériu a jeho pirátské krále se už vůbec nikdo nezajímal, protože ten nebyl na mapě území ovládaného Římem. Tak se o tom mluvilo, tak se o tom psalo. Skutečnost je ale úplně jiný příběh.

Město Segontium bylo založené asi před třemi sty lety a pojmenované po řece Seiont. Šlo o významné římské město v západní části Britannie, a bylo také blízko Stínovému ostrovu. Skutečnost, že si při cestě na Dywyll uděláme zastávku v Segontiu, jsme přivítali s nadšením, nicméně to poněkud opadlo, když jsme se dozvěděli, že ve skutečnosti se bude muset celý průvod ubytovat v nějaké díře za městem, což zřejmě znamenalo, že my ze Segontia uvidíme tak akorát střechy nebo opevnění, pokud se nám nepodaří nějak zbavit nešťastníka, kterého nám Thametes určí jako hlídače. K mé velké úlevě se ovšem ukázalo, že tomu tak nebude, alespoň co se týkalo mne a Elen.

Poté, co jsme se ubytovali v osadě na dojezd od Segontia, dala si nás princezna večer zavolat. Když pro nás přišla jedna z jejích služebných, podívaly jsme se s Elen na sebe a ušklíbly se. Zajisté nás Thametes volala proto, aby nám během zítřejšího dne pověsila na krk Ursulu s Adeonem, nebo po nás vyžadovala jinou otravnou povinnost. Když nám ovšem Thametes pokynula, ať si sedneme, poslala všechny své služebné pryč, ujistila se, zdali někdo neposlouchá a zavřela dveře pokoje na petlici, zbystřila jsem.

„Zavolala jsem vás, protože od vás potřebuji pomoc,“

řekla potom Thametes. Podezřívavě jsem si ji prohlížela, jak sedí v potemnělé místnosti v zastrčeném hostinci. Přestože byla oblečená v cestovních kalhotách a jednobarevné vlněné haleně přepásané obyčejným koženým pásem, černé vlasy se jí po celodenním cestování uvolnily z účesu a její jedinou ozdobou byl stříbrný *torques*, působila vážně a vznešeně. Podle mého mínění musel každý už jen podle jejího vyjadřování, gest, pohledu a sklonu hlavy poznat, že je druidského původu. Jako pravá princezna, pomyslela jsem si tenkrát. Jakou by od nás vlastní sestra velekrále asi mohla potřebovat pomoc?

„Zítra se mám v Segontiu sejít s jedním mužem," pokračovala Thametes. „Jde o nanejvýš důležitou záležitost. Ten člověk se jmenuje Marcellinus a je to vysoce postavený Říman. Jeho bratr Maximus byl jedním z Theodosiových velitelů za dob, kdy byl Outham obléhán v Londiniu."

„Mluvíš o tom Maximovi, který tehdy při obléhání vyjednával s otcem?" zeptala se zvědavě Elen.

Thametes přisvědčila. Šlo tedy opravdu o významného muže. Onen Maximus, a tím pádem i jeho bratr Marcellinus, byli synovci starého Theodosia, tedy bratranci Theodosia císaře. Zvědavostí jsem ani nedutala.

„V rámci záležitostí, o kterých víte, se chceme přes Marcellina spojit s Maximem a získat jej jako spojence proti Guithelinovi," pokračovala věcně. „Rozumíte tomu?"

Elen i já jsme horlivě přikyvovaly.

„Jak ti s tím ale můžeme pomoci?" nechápala Elen.

Thametes potřásla hlavou. „Hned se k tomu dostanu. Jelikož situace je... choulostivá, pomocí tajných poslů a šifrovaných zpráv bylo domluveno, že Marcellinus – osobně,

protože zatím není třeba vzbuzovat moc velký rozruch – přijde na smluvené místo do šperkařské dílny jednoho člověka v Segontiu, jemuž důvěřujeme, vyzvednout opravenou sponu. Já tam pak přijdu jako zámožná, ale obyčejná žena, která se svými dcerami nakupuje šperky. Vaším úkolem bude chovat se nenápadně a ty šperky si prohlížet, zatímco já budu hovořit s Marcellinem, ale ve skutečnosti budete mít oči a uši na stopkách, a slovy, na nichž se domluvíme, mne upozorníte, kdyby přišel někdo cizí, kdyby nás obchodník poslouchal, zkrátka kdyby se dělo cokoliv, co by vám přišlo podezřelé, je to jasné?"

Vzrušením jsem se na lavici vrtěla a div jsem nevyskakovala. To bylo konečně pořádné dobrodružství! Budeme jako špehové, v převlečení v římském městě, kolem politického spiknutí!

„A to toho Marcellina nebude nikdo doprovázet? Nějací jeho společníci nebo strážní?" zapochybovala jsem.

„To ať si Říman zařídí, jak umí," odpověděla Thametes přezíravě. „Pokud bude něco jinak, než bylo domluveno, a nebude se mi to zdát bezpečné, okamžitě odjedeme." Nasadila spiklenecký výraz. „Sejdeme se spolu s Merwynem, který nás bude přes město doprovázet, za úsvitu tady před hostincem. Tohle si oblečte," podala každé z nás vlněné šaty a plášť.

S očima jiskřícíma nadšením jsme se po sobě s Elen podívaly a vyšly z Thametina pokoje. Do rána jsem skoro nezamhouřila oka a dlouho jsme si s Elen vzrušeně povídaly, přesvědčené, že hrajeme důležitou a nadmíru zajímavou roli při nějakém spiknutí. Když už jsem konečně usnula, bylo to vždycky jenom na pár chvil, než jsem se s trhnutím probrala a vyhlížela z okna první paprsky úsvitu, kterým to ten den trvalo nekonečně dlouho.

V hlavě se mi přemílaly myšlenky o vojsku velekrále, tajných vzkazech psaných ve složitých šifrách, Římanech převlečených za kupce a ženách, které pod pláštíkem kupeckých dcerek tahají za nitky světa. Zpětně vidím, že Thametes samozřejmě mohla jít za Marcellinem sama nebo si sehnat někoho jiného a spolehlivějšího, ale možná nás chtěla vyzkoušet. Možná nám chtěla ukázat, jak je důležité mlčet, poučit nás, že ne všechny podstatné věci se odehrávají na královském hradišti nebo ve velkých síních. Kdyby šlo o něco opravdu tajného, nikdy by nám o tom neřekla.

Konečně nastalo ráno a my se s Merwynem a Thametes vydali k Segontiu. Měla jsem přece jenom trochu strach, ale to bych samozřejmě nikdy nepřiznala. Kromě toho jsem moc často neměla příležitost pobývat v tak velkém římském městě, a ještě nikdy jsem nemluvila s žádným významným Římanem. Ne že by mne s Marcellinem někdo nechal mluvit, ale k tomu, abych se cítila důležitá, mi stačilo poslouchat.

Cesta k Segontiu byla ještě poměrně dlouhá, trvala skoro půl dne. S Elen jsme se samým vzrušením nemohly dočkat a neustále pobízely koně, i když nás Thametes napomínala a snažila se nás krotit, a když jsme za osadami vyjeli do volné krajiny, už jsme nebyly k udržení. Zůstávaly jsme se sice v dosahu, ale vyjížděly jsme po stezkách napřed a zase se vracely, snažily se předjet Merwyna, který kolem nás objížděl ve velkých půlkruzích, a pokřikovaly na sebe jako nezvedené děti. Po nějaké době jsem ale nechala Elen s Merwynem být a vrátila se k Thametes, která byla notný kus za námi. Už jsem měla na jazyku připravenou omluvu, ale zjistila jsem, že princezna se usmívá. Zvolnila jsem a připojila se k ní.

„Nezlobíš se?“ ujišťovala jsem se.

„Ale ne,“ zavrtěla shovívavě hlavou. „Jen si užijte volnost, dokud jí trochu máte. Ale jakmile překročíme brány města, budete se chovat slušně a důstojně, jasné?“

„Ano, jistě,“ přitakala jsem a myslela to vážně, nic jiného by mě ani nenapadlo. Dobře jsem věděla, že takto vyvádět si můžeme dovolit jen tehdy, když se nikdo nedívá.

„Thametes?“ oslovila jsem princeznu po chvíli.

„Ano?“

„Mohu se na něco zeptat?“

„Ovšem.“

„Jak je možné, že... proč jedeš vyjednávat s Římanem, když...“ nemohla jsem najít správná slova. „Myslela jsem si, že jsi proti tomu, aby se velekrál spojoval s Římany. A pokud je ten Marcellinus Theodosiův příbuzný... Měla jsem za to, že je to právě Theodosius, kdo posílá Guithelina a jeho legie, aby tady zasáhli. Proti velekráli.“

Thametes si povzdechla. „Svět není jenom římský a keltský, Eimhir. Theodosius je sice Maximův a Marcellinův příbuzný, ale spřízněnost neznamená loajalitu, nevytváří ji ani ji nevyžaduje. Přestože spolu Theodosius a Maximus sloužili ve vojsku pod velením Theodosiova otce, jejich cesty se dávno rozešly. Theodosius se navíc obává o nástupnictví. Trůn římské říše se sice již dlouho nemusí dědit po předcích, ale taková možnost tu stále je. Jelikož Theodosius má zatím jen jednoho, sotva dvouletého syna, tito dva bratři, Maximus a Marcellinus, stojí jako císařovi bratranci trůnu možná blíže, než by se Theodosiovi zamlouvalo.“

Zamyslela jsem se. „Chápu, že to, že jednoho dne mohou mít mezi sebou neshody, by pro nás mohlo být

výhodné. Ale je to opravdu důvod k tomu, abychom s nimi jednali?“ zeptala jsem se nedůvěřivě.

„Člověk občas musí jednat i se stranou, která mu není po chuti,“ vysvětlovala věcně Thametes. „Jednání, mírové smlouvy, podané ruce, zapsaná slova, nic z toho neznamená, že bys mohla svému protihráči věřit. Nemůžeš věřit ani těm, kteří stojí na tvé straně – jak jsem řekla, spřízněnost neznamená loajalitu. Věrnost, spolehlivost ani čest ti nezaručí ani stejná krev, ani stejní bohové, dokonce ani stejné zájmy.“ Zahleděla se do dáli k obzoru. „Pamatuj si, Eimhir, komukoliv podáš ruku, smlouvu, srdce – nikomu bys neměla věřit. Potíž je v tom, že někdy to musíš zkusit. Pokud nebudeš věřit nikdy nikomu, zabije tě to stejně spolehlivě, jako když budeš věřit každému. A nakonec i stejně spolehlivě, jako když budeš věřit jen málokomu. Jsou chvíle, kdy se nejde rozhodnout jinak než špatně. Ale to v daném okamžiku nemůžeme vědět, nejsme přece bohové,“ dodala s nádechem jakéhosi stesku v hlase. „Slyšela jsem od Talhaiarna, že se učíš věštit. Nic neříkej, teď není důležité, co nebo jak můžeš nebo nemůžeš vidět – chci ti jen říct, že ani žádné věštění ti nepomůže. Někdy je třeba udělat špatné věci pro ty dobré, a někdy je třeba vsadit dobré věci pro ty méně špatné. Opravdová zkouška je unést následky.“

Točila se mi z toho všeho hlava. „Co když Marcellinus nepřijde? Nebo tě vyzradí? Nebo nebude chtít pomoci?“

„Pokud nepřijde, odjedeme pryč a budeme hledat jinou cestu,“ pokrčila rameny Thametes. „Pokud nás vyzradí, Theodosius mu pravděpodobně nebude věřit. Řekněme, že jeho rodina nemá s císařem příliš dobré vztahy, a i kdyby ano, než Marcellinova zpráva dojde k císaři,

dá se ještě jednat. Pokud odmítne, není to jediný Říman, kterému máme co nabídnout. Eimhir, i když vymyslíš devětkrát devět možností, často se stane něco úplně jiného. Nemá cenu vymýšlet přesné řešení devět kroků napřed, když jsi ještě neudělala ani ten první, stejně jako nemá cenu truchlit nad něčím, co už nelze vrátit zpět. Nicméně, a to si pamatuj: pokud si chceš udržet nějaké postavení a moc, pokud si chceš udržet alespoň špetku vážnosti, a obzvláště jako žena, musíš stále v duchu myslet těch devět kroků dopředu a musíš umět sečíst důsledky ještě nevykonaných činů. I proto jsem vás vzala s sebou. Jednoho dne možná bude některá z vás na mém místě."

„Pověděla jsi to i Elen?"

Thametes se usmála. „Ty a Elen nejste stejné. Elen nepotřebuje poučit přesně o tom, co ty, stejně jako ty nepotřebuješ varovat před tímtéž jako Elen. Jsi dost dcerou svého otce na to, abys tomu rozuměla. A Elen je, no... řekněme, zase dcerou toho svého."

Tehdy mne poprvé napadlo, zdali můj otec a Thametes přece jenom nebyli milenci. Rozhodně by se k sobě hodili. Kromě toho, že jsem si od doby, co jsem se dostala na Stínový ostrov, přála mít znalosti jako arcidruid Talhaiarn, nebo mít alespoň trochu z jeho umění a vědomostí a dokázat s nimi zacházet, z celého srdce jsem si přála také umět prozíravě a chladně uvažovat a odhadnout důsledky stejně snadno, jako to dovedl můj otec, a moci jednat rozhodně a přesvědčivě, působit autoritativně a vznešeně, a přesto počítat s následky, jako Thametes.

Naučila jsem se to. A také se mi to stalo osudným.

VIII

Loďka převážející nás na Stínový ostrov se kolébala na vlnách. Vítr k nám čas od času zavál studené spršky mořské vody, které se mísily s drobným deštěm, a vlezlý chlad zalézal až do morku kostí. I když plavba trvala jen krátkou dobu, ten den bylo zvláště nevlídno a u vody to člověk pociťoval ještě více než na pevnině. Jediní, koho počasí nechávalo netečnými, byli převozník, který si něco pohvizdoval a dělal svou práci jako obyčejně, a Thametes, která stála zahalená pláštěm s kápí na zádi a ani tento nečas ji nedovedl vyrušit z myšlenek. My ostatní jsme se choulili pod koženou plachtou, která nás alespoň trochu chránila před vlhkem, a třeli si studené ruce. Chyběl pouze Kenan, který se opíral o okraj loďky, nebo na něm spíše visel, a vypadal, že bude každou chvíli zase zvracet přes palubu. Když se k nám celý zelený, zpocený a protivný opět otočil, při pohledu na jeho výraz jsme zadržovali smích. Merwyn, kterému vůbec nevadilo, že je o dobrých patnáct let starší než my, se s Oisínem již od rána škodolibě bavil na jeho účet, a nyní s hranou vážností poznamenal:

„Myslím, že Thametin syn v budoucnu nedosáhne závratných politických úspěchů po způsobu érijského pirátského krále, když i takové krátké plavby tak špatně snáší."

„Nech si ty žerty," zasípal rozčileně Kenan. „Ta zatracená ryba byla určitě zkažená, takhle zle mi nebylo od té předloňské horečky! A nekoukejte na mě tak pitomě!" Několikrát se zhluboka nadechl a začal nadávat na počasí, houpání lodi i slaný mořský vzduch. Nakonec se

otočil k Merwynovi a dodal: „A král Eochaid byl vskutku démon ze *sídhu*, jak se o něm povídá, pokud trávil svůj život tím, že křižoval érijské moře na lodích, místo aby seděl na svém sídle v Taře."

„Jen to nesváděj na loď a nečas," rýpal do něj Oisín. „Kdyby ses včera večer tak nehorázně nepřejedl, nemusel jsi tady teď skučet."

„Tys tu potvoru nejedl, tak to nemůžeš vědět!" dopálil se Kenan. „Nic s ploutví nevložím do pusy nejméně do příštího Beltainu! To jsou ty zpropadené římské krčmy, nic pořádného tam člověku nedají. Jakmile budeme konečně na Dywyllu, už se odtamtud ani nehnu!"

„Žel bohům ani nebudeš muset," zachmuřil se Oisín, „protože zatímco téměř všichni, kdo mají vlastní zbroj, jakkoliv ubohou, a umí trochu zacházet se zbraněmi, potáhnou proti Guithelinovi, my budeme sedět na Stínovém ostrově. A místo výcviku k tomu, abychom se mohli stát členy *fianny*, budeme třídit listí, odříkávat trojice a mrskat latinská slovíčka," prskal.

„Uklidni se, Oisíne," odvětil mu Merwyn. „To, že velekrál svolal válečnou radu, ještě neznamená, že vše, co má nohy, poběží s mečem v ruce proti Guithelinovým a Theodosiovým legiím. A nezapomeň, že členové *fianny* musejí skládat těžké zkoušky, mezi něž patří například odrecitovat dvanáct sbírek zpěvů, takže pokud se opravdu chceš stát jedním z velekrálových družiníků, doporučil bych ti zavrtat se na Stínovém ostrově mezi bardy a zapisovat si za uši každý verš, který pronesou."

„Taky se ovšem musí osvědčit jako mistři boje, že," mrmlal dál Oisín, veda si svou. Nebylo žádným tajemstvím, že Oisín si nejvíc ze všeho přál stát se jedním z mužů královské *fianny*, družiny mistrných bojovníků

velekrále, kteří prošli i druidským učením a měli na starost obranu země. Různí menší vládci mívali své vlastní *fianny*, bojovníci té královské ale podléhali přímo velekráli. Pokud je zrovna nesvolal, požívali veliké svobody a práv, proto mnozí usilovali o to, dostat se mezi ně, vstupní zkoušky však byly neobyčejně těžké. Merwyn věděl, o čem mluví, protože sám do Outhamovy družiny patřil. Nejednou o tom vypravoval, protože Oisín se neustále dožadoval historek a rad, což snad všechny kromě Kenana časem pěkně otravovalo. Ještě nesnesitelnější pak bylo, když o hrdinných kouscích *fiannských* bojovníků básnil Oisín sám, protože samozřejmě přidal všechno, co věděl o jakýchkoliv bojovnících jakéhokoliv krále z jakékoliv báje. Všichni jsme znali zpaměti vyprávění, že každý, kdo toužil stát se členem velekrálovy družiny, musel stát po pás v k tomu účelu vykopané jámě a bránit se pouze dřevěnou holí devíti kopiníkům, že uchazeči byli okamžitě vyloučeni, pokud na nich bylo nalezeno jediné škrábnutí, zbraň se jim byť jedinkrát zatřásla v rukou nebo pod nimi při lovu zapraskala v lese sebemenší větévka. Dostat se do *fianny* nebylo snadné, ale všichni také věděli, jak nehorázně zveličené historky se o těchto bojovnících vyprávějí, ať už se to týkalo boje s divokými příšerami, bytostmi ze *sídhů* nebo toho, že pokud zrovna nejsou v pohotovosti u velekrále, objíždějí venkovské usedlosti a rabují jako prachsprostá banda lapků. Pravda byla, jak už to tak bývá, někde mezi tím.

Tentokrát mi ale pošťuchování Oisína, Merwyna a Kenana a jejich řeči o bojovnících nijak nevadily, mnoho jsem je neposlouchala. Byla jsem plná dojmů ze Segontia. Tak velké římské město vypadalo úplně jinak než naše hradiště a sídliště kolem nich, a příležitost ho

skutečně navštívit se nenaskýtala zase tak často, obvykle jsme se jen vylodili v přístavu a pokračovali v cestě. V Segontiu nebyla žádná akropole, na níž by stál výstavní dům městského správce, římské vojenské velení sídlilo uprostřed města v úřední budově. Pochopitelně, protože Řím si po třech staletích císařství stále ještě nepřestal hrát na to, čemu říkali republika, a za těch pár set let stihl vytvořit neuvěřitelnou mašinerii úředníků, jejíž chapadla rozbíhající se od císařského paláce se větvila do neuvěřitelně spletité administrativy, které podle mě nikdo jiný než Římané nerozuměl. Ve skutečnosti si mnozí prokonsulové stojící v čelech provincií v ničem nezadali s našimi menšími králi, podřízenými velekráli. Římany prostě člověk nikdy nepochopí.

Kromě úředních budov bylo v Segontiu velké náměstí, fórum, ze kterého vybíhaly ulice pečlivě postavené tak, aby na sebe byly kolmé. Jedna z nich se napojovala na silnici, která vedla přímo do města Deva Victrix, kdysi hlavního místního sídla římské vojenské síly o něco dál na východ. Jelikož i v Segontiu v tu dobu sídlilo asi na dvě stě mužů z římské posádky, kromě obyčejných lidí zde člověk narazil i na římské stráže oděné v přilbách a červených suknicích a s těmi jejich směšnými ponožkami v sandálech, které u nás s Elen vyvolávaly řádné veselí.

Mě samozřejmě nejvíce zajímal chrám pro boha Mithru vně opevnění. Šlo o sluneční božstvo, které si Římané dle slov Thametes přistěhovali odněkud z východu. Tento bůh byl prý zrozen za zimního slunovratu, skutkem rituálního zabití jistého býka se stal dobrodincem všeho živého a spolu se samotným sluncem poté vystoupil na nebesa. Připomínalo mi to podivného boha

křesťanů, tedy přesněji jeho syna, jak mi o něm vyprávěl Morgan. Thametes nás poučila, že Mithra vyžaduje po svých uctívačích sedm stupňů zasvěcení, jeho obřady se konají v chrámech ve tvaru jeskyní, a ženy v nich být zasvěcené nesmějí. Měl snad Morgan pravdu, když říkal, že Římané přestali věřit ve své bohy, a proto převážejí bohy jiných národů z východu na západ a opačně? Jako by snad chtěli zkoušet jejich moc, jako by snad hledali bohy, kteří jim svou moc předvedou. Mohl se pak někdo divit, že sami ti, kteří se bohům klaněli, se utíkali k jedněm a zase k druhým, aniž by jim ve skutečnosti důvěřovali, milovali je, ctili nebo se jich obávali?

Věděla jsem, že Římané na rozdíl od nás stavějí bohům kamenné chrámy a neuctívají je pod širým nebem, na posvátných kopcích nebo u oltářů v kamenných kruzích, a *mithraeum* mi přišlo náramně pozoruhodné, ale přestože nám Thametes ukázala, kde je, nemohly jsme se tam nijak zdržovat, protože bychom byly nápadné, a protože nás také tlačil čas.

Došly jsme k určené šperkařské dílně, já, Thametes a Elen, jako obchodnice a její dvě dcery. O kus dál za námi se nenápadně plížil Merwyn. Thametes rázně zaklepala na dveře. Když nám otevřel mistr šperkař, malý, prošedivělý mužík, který mžoural krátkozrakýma očima do slunce, představila se falešným jménem a vybroušenou latinou vysvětlila, že přichází, jak bylo domluveno, aby si spolu s dcerami prohlédla šperky, které zvažuje koupit pro zvláštní příležitost.

„Ukaž mi jen ty nejkvalitnější práce. Doslechla jsem se, že jsi nejlepší šperkař ve městě, očekávám tedy, že to bude vyhovovat našemu vkusu," pokračovala lehce povýšeným tónem.

„Ale ovšem, má paní," odvětil muž úslužně a pokynem ruky nás pozval do domu, jehož přední část byla uspořádána jako obchod. Nejprve nám všem strčil do rukou poháry s medovinou a pak před nás začal rozprostírat spony, prsteny, jehlice, náušnice a přívěsky, a u toho bez ustání mluvil. Opěvoval jednotlivé šperky, popisoval, k čemu se hodí a jaká je to vzácná práce, vyptával se Thametes, které kousky se jí líbí a co by jí asi tak vyhovovalo. Chovali se, jako by opravdu šlo jen o obyčejnou návštěvu za účelem obchodu, na jejich projevech ani gestech nebylo znát vůbec nic podezřelého. Přemýšlela jsem, kolik o tom všem asi ví ten obchodník. Svou úlohu jsem se snažila hrát co nejlépe, a ostatně to nebylo nic těžkého, protože šperky, které nám ukazoval, byly opravdu krásné a k naší velké radosti jsme si je mohly i vyzkoušet.

Nevím, jak dlouho trvalo, než se ozvalo hlasité zaklepání na dveře. Mistr šperkař se omluvil, že to ihned vyřídí, a spěchal otevřít. Ztuhla jsem a nastražila uši, zatímco Thametes dál obracela v rukou jantarem vykládanou sponu, a ani se nenamáhala otočit hlavu ke dveřím. Říman, který vešel, se pozdravil s mistrem šperkařem, pak se udiveně zadíval na nás a uctivě pronesl:

„Netušil jsem, že zde má mistr Senorix hosty," sklonil zdvořile hlavu. „Přišel jsem si pouze vyzvednout opravenou sponu, nezdržím jej tedy dlouho. Doufám, že to není příliš na obtíž a že omluvíte drobné prodlení."

Tak je to tedy on! Musela jsem se držet, abych se ohromeně a hloupě neusmívala. Samým vzrušením jsem úplně zapomněla na šperky a zkoumavě jsem si Marcellina prohlížela. Mohlo mu být tenkrát něco mezi pětatřiceti a čtyřiceti, oblečen byl do obyčejného a trochu ošuntělého oděvu, který připomínal oděv desítek ostatních

lidí ve městě. Jak se ukázalo později, Marcellinus se velmi podobal svému staršímu bratrovi. Byl celkem vysoký a ramenatý, přemýšlivé šedé oči měl trochu zapadlé pod vysokým čelem a huňatým obočím, orlí nos ostře vystupoval nad plnými rty a špičatou bradou. Z obličeje mu jako všem Římanům směšně trčely uši, protože byl ostříhaný a učesaný podle římského zvyku – oholené tváře a krátké vlasy. Tím se Římané nápadně odlišovali od našich keltských mužů, kteří si pěstovali dlouhé vlasy i delší vousy, a s Elen jsme se červenaly a chichotaly, protože nám to přišlo tak podivné, jako by byli nazí a odhalovali část těla, na kterou se člověk obyčejně nedívá.

„Ale prosím," pokynula mu Tamethes, „jen si vyřiď svou záležitost, pane, mě a mé dcery to v nejmenším neobtěžuje." Než však Senorix odvedl Marcellina do zadní části domu, kde se nacházela šperkařská dílna, mávla na šperkaře rukou:

„Když už jdeš do dílny, mistře... Má přítelkyně Honorata mi ukazovala mistrně vypracovaný náramek s hadí hlavou z tvé výroby, který se mi velice líbil. Po pravdě jsem měla na mysli, že bych si koupila něco podobného, ale mezi zbožím, které jsi mi ukázal, nic takového nevidím. Možná, že máš nějaký podobný kousek odložený?"

Šperkař se uklonil. „Obávám se, má paní, že hadi již dávno vyšli z módy... Možná bych našel nějaký starý kousek, ale nevím, zda jej budu mít hned po ruce... Snad kdyby to vznešeného pána neobtěžovalo," pohlédl tázavě na Marcellina, „mohla by nás vzácná paní dozadu doprovodit a sama se podívat, zatímco pánovi předám opravenou sponu?"

„Ale prosím, prosím, mne to nikterak neobtěžuje," usmál se Marcellinus na šperkaře i na Thametes.

„To je od vás obou velice laskavé," odvětila Thametes a pak se otočila na nás. „Mé dcery si zatím mohou prohlédnout i zbylé šperky." Vstala a zmizela s oběma muži za závěsem, nicméně šperkař se brzy vrátil za námi a ukazoval nám další zboží, zatímco Thametes s Marcellinem zůstala někde v hlubinách domu. Špicovala jsem uši, ale mistr Senorix vychvaloval své šperky velice hlasitě a z vedlejší místnosti nebylo slyšet téměř nic. Snažila jsem se tedy alespoň podle Thametiných instrukcí dávat pozor na cokoliv, co by mohlo být podezřelé, i když jsem si přesně nedovedla představit, co přesně by to mělo být.

Ať už se Thametes s Marcellinem dohodla na čemkoliv, když se vynořila z vedlejší místnosti, tvářila se celkem spokojeně. Koupila poměrně drahou jehlici a drobný přívěsek pro každou z nás – jejich cena byla zřejmě odměnou pro obchodníka za jeho služby.

Později se princezna nechala slyšet, že jednání dopadlo vcelku dobře, k mé velké nelibosti nám ovšem nic dalšího neřekla, byť jsem se vyptávala sebevíc. Byla jsem pak rozmrzelá a připadala jsem si podvedená.

Vrátila jsem se v myšlenkách na palubu bárky, která se pomalu blížila ke Stínovému ostrovu. Vítr ustával, a zatímco stále stejně zelený Kenan skučel, nadával, volal boha moří Manannána a proklínal jeho ryby, Merwyn a Oisín se mu pořád pošklebovali. Pak se řeč opět stočila k érijskému králi Eochaidovi a jeho pirátským synům.

„Tak, Eimhir, řekni taky něco, jinak si budu myslet, že si takové pitomosti myslí všechny holky!" vytrhl mě Oisín ze zadumání.

„Co?" Tak jsem se zamyslela, že jsem vůbec neměla ponětí, o čem přesně se dohadují.

Oisín se zašklebil. „Elen si zřejmě myslí, že pirátský

život je něco jako bájné plavby do zemí, kde neexistuje čas, jako v Zemi mládí! Nebo kde rostou na stromech zlatá jablka nesmrtelnosti jako na Afallonu!“

„Nic takového jsem neřekla!“ šťouchla do Oisína Elen. „Vymýšlíš si!“

„Ale vůbec nemáš představu o tom, co to znamená být pirátem!“ nedal se Oisín.

„Ani ty nemáš představu o tom, co to znamená být pirátem,“ vložil se do hovoru pobaveně Merwyn. „Pokud si představujete, že Eochaidovi synové se prohánějí mořem na nějakých přízračných lodích a Ériu jim slouží jako loupežnické doupě a úkryt pokladů, odkud vyjíždějí bojovat s Crimthannem, tak se rozhodně pletete.“

„To si nemyslím. Elen si to myslí,“ ukázal Oisín ukřivděně prstem.

„To bych jim teda vážně záviděl,“ zabručel Kenan, jehož barva se stále nikterak nevylepšila.

„To si rozhodně nemyslím,“ ohradila se znovu Elen. „Korunovaný velekrál přece nemůže opustit svou zemi a zradit ji tak, že z ní udělá doupě loupežníků. Pokud to Eochaid udělal, nedivím se, že jeho synové teď mezi sebou bojují, zatímco érijská druidská rada si zvolila za velekrále někoho jiného. Když se král nechová jako král, ztratí svou svrchovanost. Bohové jej potrestají.“

Oisín přikyvoval. „To se ví, že ho potrestají,“ pronesl vědoucně. „Co se slíbí, musí se dodržet.“

„Potíž je v tom, že nikdy nevíš, co přesně slibuješ, protože nevíš, co tě potká,“ vložila jsem se do hovoru. „To máš jako s *geasy*. Nejprve ti to přijde snadné dodržet, a pak to buď můžeš dodržet, nebo se nechat zabít. Nebo někoho jiného.“ Začínala se na mně podepisovat škola velekrálovy sestry.

Oisín se zamyšleně podrbal na hlavě. „Jenže když přijímáš hodnost krále, musíš přísahat. Jinak by ti nikdo nevěřil. Člověk by pak nevěřil ani sám sobě, takové přísahy se přece musí myslet vážně! U takových slov je třeba, aby je bohové slyšeli."

„Bohové slyší, jen se neboj," uklidňoval ho Merwyn. „Když slibuješ tak závažný slib, jako je ten velekrálův, vlastně na sebe svým způsobem přejímáš kletbu. Přesně, jak říkala Eimhir, je to jako s *geasy*. Je to závazek. Ostatně i ti tvoji členové *fianny* musejí složit slib. Ať už se člověk stává bojovníkem, knězem, králem, manželem nebo čímkoliv jiným, kvůli čemu skládá závažné sliby, vlastně sám na sebe svolává hněv bohů, pokud sliby poruší."

„Ale co když je to vynucený slib?" nadhodila Elen.

Merwyn pokrčil rameny. „Nejsem kněz. Možná tomu bude jinak, ale do jaké míry, to nemám ponětí."

„Nikdy mě nenapadlo, že vlastně sami na sebe přivoláváme kletby," zarazil se Oisín.

„Nepřivoláváš přímo kletbu," vysvětloval Merwyn, „ale zavazuješ se zaklínáním, to je rozdíl. Magická slova mají vždy dvě strany. I kdybys použil skutečnou kletbu, kterou svoláváš na hlavu někoho jiného, zavazuješ se jí i ty sám. Slova bohů se vždycky dotknou i toho, kdo je pronáší, ať už jsou namířena na kohokoliv. S tím se musí počítat."

„Jak je tedy možné," poposedl netrpělivě Oisín, „že král se vůbec dá připravit o svrchovanost, když ji má propůjčenou od bohů, když se při posvátné korunovaci projel na královském voze, vykřikl z posvátného kamene, objal svrchovanost země? To přece nejde... vrátit."

„Svrchovanost se nedá vlastnit. Je to něco, co je lidem

propůjčené zemí a bohy. A co ti bohové dali, to ti také mohou vzít, pokud uznají, že toho nejsi hoden. Větší potíž je v tom, že co ti bohové dali, mohou ti vzít lidé, protože usoudí, že to také chtějí mít."

„Někdy ale i bohové propůjčují moc nehodným," skočila jsem mu do řeči.

„A jsi si jistá, že to jsou bohové?" usmál se šibalsky Merwyn. „Nebo to jsou lidé? A kdo jsi ty, abys hodnotila záměry bohů?" pohlédl mi do očí, napůl žertem a napůl vážně.

„Je přece mnoho příkladů špatných králů," bránila jsem se.

„Nechme stranou otázku, kdo je to špatný král," odvětil Merwyn. „Říkám, svrchovanost je jenom propůjčená..."

„Takže se své přísahy nemůžeš zbavit, ale bohové ti to, co ti pod přísahou dali, mohou zase vzít? Tomu úplně nerozumím," přiznal se nešťastně Oisín.

„No ano, například – může být král pirátem?" vrátila se Elen k Eochaidovi a jeho synům.

„Samozřejmě, že ne!" zvolala jsem. „Nežijeme přece v žádné báji. Pokud by byl érijský král skutečným pirátem, zatímco by okrádal obchodní lodě, jeho druidové, kněží, rádci i opozice by mu rozebrali radu na kusy, rozdělili si mezi sebou království, a až by se Eochaid jednoho dne vrátil, zapálili by mu lodě a pustili se do něj. Což se také zřejmě stalo, když má Eochaid tolik synů, a přesto jeho rada zvolila velekrálem někoho jiného," horlila jsem přesvědčeně.

Merwyn se zasmál. „Á, kníže Heinin promluvil!" dobíral si mne. „Ale máš pravdu. Eochaidovi se jeho daleké cesty a pirátský život již kdysi vymstily. Byl z trůnu

sesazen a dalo mu docela práci, než se na něj zase dostal, ale to jej pak samozřejmě přimělo k tomu, aby prohlašoval, že je pravý velekrál, že jemu náleží svrchovanost země a že sami bohové mu pomohli v jeho boji. Jestli je to pravda, to nikdo neví. Teď vládne Crimthann, to ovšem také není zrovna bezúhonný muž, nicméně Eochaidovi synové, které měl se svou první manželkou, se řežou s Niallem, jeho mladším synem z druhého manželství, místo aby se všichni spojili proti Crimthannovi. Takže Ériu má svých potíží dost. To ovšem neznamená, že by pro Albion neznamenala nebezpečí."

Merwyn to přece musel vědět, protože jeho otec sám pocházel z ostrova Ériu. Mládí strávil Talhaiarn na Dywyllu, pak se stal významnou osobou albionského královského dvora a nakonec i dywyllským arcidruidem, nicméně část jeho rodiny stále žila na Ériu a sám Talhaiarn si dobře pamatoval tamní události z posledních let. Outham si jej často zval na porady i mimo zasedání velké rady, pokud se jednalo o Vznešeném ostrově a jeho vládě, protože Talhaiarn do jeho záležitostí viděl více než kdekdo jiný a míval zprávy přímo z Ériu. Byl to ostatně Talhaiarn, kdo nám neustále vyprávěl érijské příběhy, které jsme měli tak rádi – o Cú Chulainových dobrodružstvích a prastarých velekrálích z Tary, i báje z dob, kdy potomci prastaré bohyně matky Dôn ještě chodili po zemi.

„Proto jsou králové také tak pečlivě vybíráni, nebo by alespoň měli být. A také jsou pak zkoušeni," zakončil Merwyn svou řeč.

„Škoda, že nám o tom otec nikdy nevyprávěl," povzdechla si Elen.

„Myslím, že by se to dost špatně popisovalo, tedy

rozhodně z pohledu velekrále," zamyslela jsem se. „Pokud se účastníš tak velkého rituálu, asi se to špatně popisuje slovy. Vzpomeň si jenom na věštění." Přeběhl mi mráz po zádech, když jsem si opět vybavila, jak jsem o samhainové noci přihlížela pádu Stínového ostrova.

„Ale stejně, muselo to být... úžasné, vidět korunovaci na vlastní oči," zasnila se Elen.

Ne že bychom nevěděli, jak korunovace vypadá, jelikož korunovační rituál byl již po staletí stejný a skrýval v sobě spoustu spletených významů, pravidel, mýtů a závazků. Několikrát jsme jej probírali v rámci dějin, rituálů i věštebných praktik a znali jsme jej dokonale, ovšem spatřit ho bylo samozřejmě něco jiného. Napadlo mě, že možná přece za svého života uvidíme korunovaci velekrále, ale než jsem to stačila vyslovit nahlas, naštěstí mi došlo, že velekrálem je Elenin a Adeonův otec, a koneckonců i bratranec mé zemřelé matky. Jsme s ním všichni pevně svázaní. Tak jsem raději mlčela. Poté, co jsme vystoupili z loďky a Thametes zaplatila převozníkovi, jsme cestou z kotviště ještě probírali Eochaida, krále, přísahy, Guithelina a jeho legie, než jsme se ocitli zpátky mezi druidy na Stínovém ostrově.

IX

Guithelin se svými vojsky pustošil Albion. Všichni menší vládci a vládkyně, kteří kdysi přísahali Outhamovi jako svému velekráli, velice rychle zjistili, že válka je nevyhnutelná a nezbude nic jiného než posílit opevnění sídel, nashromáždit zásoby a ukrýt ty, kteří se do boje nevydají. Sídla, která byla příliš blízko cest, po nichž postupovalo Guithelinovo vojsko, bylo nutné vyklidit a úrodu spálit, aby se k ní nedostal nepřítel. Vládci některých kmenů, kteří se za poslední léta do římské politiky nepletli a nikdy proti Římu otevřeně nevystoupili, nebo dokonce měli s římskými vládci uzavřené spojenecké smlouvy, byť výhodné spíše pro Řím, se namísto k velekráli připojovali ke Guithelinovi. Byl to přece napůl Kelt a potomek starého druidského rodu, co bylo tedy lehčího než ospravedlnit toho, kdo se přidal na jeho stranu? A mocné římské impérium nebylo možné jen tak škrtnout z mapy a vymazat z mysli. Který keltský vládce – ať již šlo o malé náčelníky vládnoucí sotva několika vesnicím, nebo samotného velekrále – by mohl s čistým svědomím položit ruku na srdce a poplivat Římany jako své nepřátele, na něž nikdy nepomyslel jinak než se záští a nenávistí, a kteří jen chtějí zabrat jeho zem? Křesťané měli přece jenom v něčem pravdu. Na tomto světě není nikdo bez viny.

Tak proti britonskému velekráli, který byl kdysi spojencem nynějšího římského císaře, bojovala vojska složená z Keltů i Římanů vedená druidským knížetem Guithelinem, jenž si nechával říkat římským jménem Vitalinus, když se mu to hodilo, a který kdysi zasedal ve velekrálově radě. Přidávali se k němu další mocní keltští

mužové, kteří pak mohli vášnivě a se vší věrolomností a kluzkostí přísahat na bohy, že nikdy před Římem neohnuli koleno. Ale ovšemže je neohnuli, římský císař přece nebyl barbar jako keltský velekrál, jeho civilizované císařství stálo na vůli lidu a nikoliv na zaostalých zvycích despotických vladařů, nebylo tedy třeba kolena zase až tak ohýbat! Stačilo slíbit nebo podepsat, co Řím chtěl, a především zaplatit svůj podíl na vyzbrojení vojska či přivést dostatečný počet mužů do legie. Navíc římští císaři byli dostatečně vzdálení na to, aby si Guithelin vysekal vlastní cestičky a uzavíral vlastní smlouvy tak, jak se jemu hodilo, a žádný z římských císařů se nemusel nic dozvědět. Theodosius byl daleko, Valentinianus pouhým dítětem a Gratianus se tolik spoléhal na svého galského rádce, že pokud Ausonius řekl, Gratianus kývl a podepsal – tak se to alespoň povídalo. S Ausoniem navíc Guithelin vycházel více než dobře.

Kromě válečné rady byla svolána i velerada. Měla se sejít na Meriadawcu, jedné z pevností princezny Thametes, která ležela dostatečně daleko od jihu, kde řádila Guithelinova vojska, takže Talhaiarn s Merwynem se záhy po našem příjezdu na Stínový ostrov opět vydali na cestu. Kenan s Oisínem prskali, že je nevzali s sebou. Oisín bledl závistí při zprávách o členech královské *fianny*, kteří byli povoláváni do zbraně, a Kenanovi samozřejmě připadalo, že je ve svých čtrnácti letech dostatečně dospělý, aby se takových jednání a bitev účastnil spolu se strýcem a matkou. Thametes ani královská rada však jeho názor nesdíleli, přece jen krize nebyla tehdy až taková, aby do bitvy musel každý, kdo udržel v ruce meč. Navíc nikdo nevěděl, jak dlouho se válka potáhne, bylo tedy třeba myslet dopředu. Myslím, že Kenan s Oisínem by

tehdy byli klidně schopni vetřít se potají do Talhaiarnova a Merwynova doprovodu a ze Stínového ostrova utéci, protože předtím jim bylo slíbeno, že budou moci odjet na velekrálovo hradiště a cvičit se s nejlepšími bojovníky *fianny*, ale z plánu pochopitelně sešlo, když Guithelin vtrhl na Albion jako bouře. I princezna Thametes je však z něčeho podobného podezřívala a podle Oisínova vyprávění je před takovým počínáním důrazně varovala. Oisín usoudil, že se nejprve opravdu potřebuje dostat do *fianny*, a tedy se raději rychle začal učit, a Kenan měl před svou matkou, mocnou druidkou a kněžkou, značný respekt. Ve slabé chvilce před námi dokonce prozradil, napůl žertem a napůl vážně, že se hrozeb své matky neodváží neuposlechnout, aby nedopadl jako bájný hrdina Lleu Llaw Gyffes, kterého jeho matka, mocná Arianrhod, třikrát proklela, takže nemohl dostat jméno, zbroj ani žádnou ze smrtelných žen. Nepochybovala jsem tenkrát, že by Thametes něco takového dokázala, ale říkala jsem si, že by Kenan musel provést něco mnohem horšího než se vmísit do arcidruidova doprovodu, aby takové kletby použila. Nebyli to sami nejvyšší druidové, kdo nám neustále vtloukal do hlavy, že jakékoliv zaklínání zasáhne jak zaklínaného, tak toho, kdo kouzlo pronáší?

Zatímco však na Albionu zuřily boje, náš čas probíhal v rytmu novoluní a úplňků, půlnocí a svítání, posvátných veršů a úderů do bubnů. Počítali jsme dráhy hvězd, míchali léky a obřadní nápoje, obětovali jsme bohům a učili se ctít prastaré zákony. Jako by člověk mohl na Stínovém ostrově na okamžik vstoupit do jiného světa, jako by ho přece jen od okolí oddělovala neviditelná clona. Jako by Stínový ostrov byl jediným velkým *síd-hem*, který lákal a vábil neuvěřitelnými kouzly, nádhernou

krajinou a starými písněmi, ale kde se neopatrný člověk mohl navěky ztratit, jediným krokem zbloudit a už nikdy nenalézt cestu domů, nebo ji dokonce přestat hledat.

Když nám druidové vyprávěli o bozích, měla jsem pocit, že nám stojí za zády a jejich moc je cítit ve vzduchu. Nebylo je možné spatřit, nebylo možné se jich dotknout, ale bylo možné na ně zavolat. Tenkrát mi to stačilo, protože tenkrát jsem věřila, že je možné bohy slyšet. Ne, ještě více, tenkrát jsem věřila, že je možné bohům rozumět. Jako by bylo třeba se jen naučit čarovné zaříkání, posvátné slovo, magické gesto, a tak bohy zavolat, uslyšet jejich slova, chápat stíny jejich záměrů, ptát se jich na rady, obchodovat s nimi, uzavírat s nimi dohody jako s lidmi. Ještě jsem plně nechápala, že bohové sice slovo dodrží, ale že jako lidé nikdy nemůžeme zcela pochopit, co slibují.

Tehdy bylo snadné o bozích nepochybovat, nechat se unést posvátnými zaříkáváními a starými příběhy, učit se starým básním, žasnout nad osudovostí, která v nich byla vetkána jako tři barvy do posvátného provazu, bylo snadné odříkávat svatá slova pod korunami dubů a jeřábů, z jejichž dřeva se vyráběly druidské hole. Bylo snadné mávat zbraněmi, když se u toho člověk nemusel zamazat krví, rozsuzovat podle prastarého zákoníku vymyšlené pře, v nichž nebyl zapleten nikdo, koho jste znali, vynášet spravedlivé soudy. Protože tehdy ještě existovalo dobro a zlo. Samozřejmě, že existovalo jen v těch příbězích, písních a vymyšlených soudních rozepřích. Ve skutečném světě se hranice mezi dobrem a zlem stírají. Mohli jsme se z těch příběhů poučit, kolik neštěstí vzniklo z toho, že si člověk myslel, že rozumí vůli bohů. Mohli jsme se poučit, že člověk často spáchá to nejhorší zlo

s těmi nejlepšími úmysly. Mohli jsme se poučit, že i když v příbězích dobro a zlo existovalo, ani ti nejmoudřejší je nedovedli rozlišit, že i oni byli bezmocní vůči vlastním chybám. Mohli jsme se poučit, že právo není spravedlnost, že tvrdost není bezcitnost, že blahosklonnost není soucit, že věrnost není důvěra, že vědět neznamená rozumět. Nepoučili jsme se. Nikdy se nepoučíme.

Bylo to naše poslední bezstarostné léto předtím, než se pro nás svět začal měnit. Válka, bída, smrt, zrady, zločiny, viny, noční můry, to vše se nás ještě netýkalo, jen to na nás z dálky dýchlo, jen se to o nás otřelo svými křídly. Netrvalo však dlouho a pomyslná hranice se zachvěla, svět se otřásl a stěna *sídhu* se prolomila.

Ještě během zimních měsíců, přestože cesty byly zablácené nebo zapadané sněhem a moře neklidné a rozbouřené, přistála u břehů Stínového ostrova malá kocábka. Z ní vystoupili tři otrhaní poutníci, v nichž by nikdo nepoznal velekrálovu sestru, bratra ani syna dywyllského arcidruida. Přijeli na Stínový ostrov bez jakéhokoliv doprovodu kromě dvou strážných, aby arcidruidovi, který se nedávno vrátil z pevnosti Meriadawc, oznámili velikou novinu, projednali s ním další postup a odvezli jej s sebou na jednání se samotným velekrálem.

Byli jsme hrozně zvědaví a měli obavy, co se mohlo stát, ale zároveň jako by šlo o velmi vzdálený příběh. Plně jsme si neuvědomovali, že naši příbuzní a přátelé se z bitev vůbec nemusejí vrátit a mohou zůstat na bitevním poli v náručí Přízračné královny. Nedovedla jsem snad ani domyslet do konce, co se stane s celým naším světem, pokud Guithelin a jeho římské legie zvítězí. Tenkrát byla ještě naše vojska neporazitelná a naši vojevůdci nesmrtelní.

Zpráva, s níž přijeli, se po druidské škole rozkřikla velice rychle. Tentokrát však byla příznivá. Outham získal za spojence i náčelníky některých kmenů ze západu – v což ani nedoufal, neboť mnozí z nich již v dobách dávno minulých vystupovali jako klientští vládci Říma – a společnými silami porazili Guithelina ve veliké bitvě poblíž zdi císaře Hadriana. Guithelin po několika hodinách boje zjistil, že jeho disciplinovaná, po římsku vycvičená armáda je zahnána do úzkých, že přecenil věrnost keltských spojenců, z nichž někteří se na poslední chvíli rozpomněli na albionský původ a obrátili se na Outhamovu stranu, a že podcenil krajinu a charakter bitevního pole, jež si ostatně on sám vyvolil, neboť na počátku bitvy byl ještě ve výhodě. Outhamova vojska nepřítele pronásledovala až k Hadrianovu valu a pobila značnou část Guithelinových vojáků. Se zbytkem vojsk Guithelin potupně utekl, překročil val a prchl do nitra Alby, kam jej sice velekrálova armáda již nepronásledovala, ale kde ho nepochybně čekalo nesnadné pořízení s tamními piktskými kmeny.

Tu noc, kdy Karadawc, Thametes a Merwyn přijeli, jsme měly s Elen noční službu v posvátném okrsku. Spatřily jsme postavy směřující k obydlí arcidruida jako první, a když jsme v nich poznaly známé tváře, nechaly jsme Branwen, která měla službu s námi, hlídat posvátný oheň, který nesměl nikdy uhasnout, a doprovodily jsme návštěvníky k Talhaiarnovi a Gwendydd. Úslužně jsme zapálily pochodně ve velké síni, postaraly se o mokré a ušpiněné oděvy příchozích, nosily jim nasolené maso a horké víno a nehodlaly se odtamtud hnout, pokud nás někdo přímo nevykáže.

„Vyhráli jsme bitvu, ale v žádném případě není čas

obětovat bohům u hlav nepřátel a pokojně odejít domů osívat pole," říkal Karadawc, zatímco jsem před něj stavěla mísu s omáčkou. „V Albě Guithelin nepochybně vyhledá Wania a Melgu, a jelikož se na opakovanou velekrálovu výzvu ani jeden z nich nedostavil, ani Outhama neujistil o své podpoře, je docela dobře možné, že se s ním spojí. Může se dokonce stát, že Guithelin pošle na Ériu k některému z Eochaidových synů, nebo i k několika z nich."

„Ti se přece k římským legiím nepřipojí!" vzkřikla Thametes a prudce postavila na stůl pohár, až z něj vyšplíchlo kořeněné svařené víno. „Ériu se nikdy do římské politiky nepletla, ani když jí vládl jeden král, natož když je takto rozdrobena mezi Crimthanna a Eochaidovy syny. Ostrov je od impéria dostatečně vzdálený, aby si mohl dovolit nedělat si zbytečné starosti a nepřidělávat si další obtíže s Římem, když i samotný Řím si jich nevšímá."

„Ano, Říma si všímat nebudou, ale víš, co se stane, když je o pomoc požádají Wanius nebo Melga?" opáčil Karadawc. „Nezapomeň, že piktští králové bývali kdysi Trahernovi a Guithelinovi stoupenci. Guithelin není hloupý a ví, že Piktové s Ériu udržují dobré vztahy. Navíc kdo ví, jaké spolu mají uzavřené smlouvy? Přinejmenším k mocnému Ulaidu jsou Alba a její piktští králové mnohem blíže než Outham."

„Když už je řeč o Ériu," vložil se do rozhovoru Merwyn, když dožvýkal sousto, „slyšel jsem, že jeden z Eochaidových synů, náš příbuzný Niall, si vybudoval velice silnou pozici a mohl by se stát pro Crimthanna docela vážnou hrozbou."

„Je třeba zjistit, jak se věci mají doopravdy a případně Nialla získat, než to udělá Guithelin, Melga či Wanius,"

přikyvoval Talhaiarn a s pohárem v rukou těkal očima z jednoho na druhého. „A pokud už to udělali, spojit se s někým, kdo je proti němu. Nesmíme pro nebezpečí z jihu a východu, pro Guithelinovy útoky a Theodosiovy a Gratianovy drápy zapomínat na západ a sever. Nemůžeme si dovolit být obklopeni nepřáteli ze všech stran. Musíme si nechat otevřené cesty a myslet na to, že stejně tak jako my, ani Řím nebo Ériu nejsou jednotné, a dobře zvážit, s kterou stranou a o čem je třeba jednat."

„Nezapomínejte také na to, že Theodosius na východě porazil Fritigerna a bude mít nyní volné ruce, aby se začal zajímat o západ. Možná zatouží, aby to byl on, kdo bude ovládat mladého Gratiana, a ne Ausonius," podotkla velekněžka Gwendydd.

„Hm, to je skutečně na pováženou," zamumlal Karadawc a unaveně si promnul oči. Oheň za ním zapraskal. „Proslýchá se, že to již není jen Ausonius, od koho si mladý císař západu nechává radit, ale že velmi dobře spolupracuje právě s Theodosiem. Prý to bylo na Theodosiův popud, když se loni zřekl hodnosti nejvyššího kněze a dal se horlivě na křesťanství."

„Theodosius přece není křesťan," vložil se do toho opět Talhaiarn. „Tomu jistě nešlo o náboženské záležitosti, ale je v tom zase politika."

„Gratianus je sice mladý, ale není-li opravdu mdlého rozumu, musí si přece brzy všimnout, že se o něj všichni ti pohlaváři, ať už křesťanští nebo ne, přetahují jako děti o medový koláč," podotkla Thametes, zatímco jí Elen dolévala víno.

„Jedna věc je si toho všimnout a druhá se z toho vlivu vymanit," pokrčil rameny Merwyn. „Proslýchá se také, že velkého vlivu začíná nabývat mediolanský biskup,

nějaký Ambrosius. To bude asi také zdatný hráč, nechal se pokřtít a stal se křesťanem až poté, co se v Mediolanu jaksi příhodně chopil moci přes biskupský stolec. Ale dosti již o tom, nepřijeli jsme sem přece probírat římské křesťanské biskupy, ale Guithelina v Albě," vrátil se opět k původnímu předmětu hovoru.

„Jak víte," navázala Thametes, „ještě než se sem přiřítil Guithelin, vyslal Outham na východ Morgana s doprovodem. Ne že by se Morgan nechal dlouho pobízet. Už po léta chtěl vyrazit do východní části římské říše a studovat tam nějaké spisy. Můj bratr mu poskytl veškeré možné zabezpečení a vybavení výměnou za to, že Morgan kromě studia zjistí vše o poměrech na východě a vůbec v římské říši, a bude nás průběžně zásobovat zprávami."

Thametes poukazovala na skutečnost, o které jsem neměla tušení, ale která pro ostatní zřejmě nebyla žádnou novinkou. Podivila jsem se tenkrát, kam až sahají prsty mocných lidí Albionu a jak jsou všechny politické sítě světa navzájem propleteny.

„Outham a Heinin se s vojsky vracejí k jihu," promluvil opět Karadawc. „Většinu lidí zřejmě pošlou na zimu domů, ale *fianna* se rozhodně nerozejde. Za týden se máme sejít v Segontiu, které jsme cestou obsadili poté, co se většina jeho římské posádky přidala ke Guithelinovi. Heinin si myslí, že bychom měli Segontium přes zimu lépe opevnit a učinit z něj obrannou pevnost proti érijským pirátům, protože, žel bohům, může se stát, že se někteří z Eochaidových pirátských synků, ne-li sám král Crimthann, přidají k piktským králům, a ti se zase spojí s Guithelinem, jak už jsem řekl. Piktové sice Římany nesnáší, ale Guithelin je Římanem jen tehdy, když se mu to hodí."

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Ostrov stínů**.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.